

Zittingsdocument

A10-0261/2025

12.12.2025

VERSLAG

met aanbevelingen aan de Commissie betreffende een richtlijn voor een rechtvaardige transitie in de arbeidswereld: voor nieuwe banen zorgen en lokale economieën nieuw leven inblazen
(2025/2131(INL))

Commissie werkgelegenheid en sociale zaken

Rapporteur: Jana Toom

(Initiatief – artikel 47 van het Reglement)

INHOUD

	Blz.
ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT	3
BIJLAGE BIJ DE ONTWERPRESOLUTIE: AANBEVELINGEN BETREFFENDE DE INHOUD VAN HET VERLANGDE VOORSTEL	20
BIJLAGE: BEKENDMAKING VAN INPUT	22
ADVIES VAN DE COMMISSIE JURIDISCHE ZAKEN INZAKE DE RECHTSGROND .	23
INFORMATIE OVER DE GOEDKEURING IN DE BEVOEGDE COMMISSIE	35
HOOFDELIJKE EINDSTEMMING IN DE BEVOEGDE COMMISSIE	36

ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT

**met aanbevelingen aan de Commissie betreffende een richtlijn voor een rechtvaardige transitie in de arbeidswereld: voor nieuwe banen zorgen en lokale economieën nieuw leven inblazen
(2025/2131(INL))**

Het Europees Parlement,

- gezien de artikelen 153 en 225 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU),
- gezien het advies van de Commissie juridische zaken inzake de voorgestelde rechtsgrond,
- gezien de artikelen 47 en 55 van zijn Reglement,
- gezien de artikelen 4, 9, 46, 149, 151, 153, 162, 164, 174 tot en met 178 en 349 VWEU,
- gezien de mededeling van de Commissie van 11 december 2019 over de Europese Green Deal (COM(2019)0640),
- gezien de mededeling van de Commissie van 4 maart 2021 over het actieplan voor de Europese pijler van sociale rechten (COM(2021)0102),
- gezien Verordening (EU) 2021/241 van het Europees Parlement en de Raad van 12 februari 2021 tot instelling van de herstel- en veerkrachtfaciliteit¹ (Recovery and Resilience Facility – RRF),
- gezien Verordening (EU) 2021/1056 van het Europees Parlement en de Raad van 24 juni 2021 tot oprichting van het Fonds voor een rechtvaardige transitie² (Just Transition Fund – JTF),
- gezien Verordening (EU) 2021/1057 van het Europees Parlement en de Raad van 24 juni 2021 tot oprichting van het Europees Sociaal Fonds Plus (ESF+) en tot intrekking van Verordening (EU) nr. 1296/2013³,
- gezien Verordening (EU) 2021/691 van het Europees Parlement en de Raad van 28 april 2021 betreffende het Europees Fonds voor aanpassing aan de globalisering voor ontslagen werknemers (EFG) en tot intrekking van Verordening (EU) nr. 1309/2013⁴,

¹ PB L 57 van 18.2.2021, blz. 17.

² PB L 231 van 30.6.2021, blz. 1.

³ PB L 231 van 30.6.2021, blz. 21.

⁴ PB L 153 van 3.5.2021, blz. 48.

- gezien Verordening (EU) 2023/955 van het Europees Parlement en de Raad van 10 mei 2023 tot oprichting van een sociaal klimaatfonds en tot wijziging van Verordening (EU) 2021/1060⁵,
- gezien Richtlijn 2003/87/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 oktober 2003 tot vaststelling van een regeling voor de handel in broeikasgasemissierechten binnen de Gemeenschap en tot wijziging van Richtlijn 96/61/EG van de Raad⁶,
- gezien de briefing over de beoordeling van de Europese meerwaarde van september 2025, getiteld “Just transition directive in the world of work: ensuring the creation of jobs and revitalising local economies” (richtlijn voor een rechtvaardige transitie in de arbeidswereld: voor nieuwe banen zorgen en lokale economieën nieuw leven inblazen),
- gezien zijn resolutie van 23 november 2023 over het scheppen van werkgelegenheid: rechtvaardige transitie en investeren met impact,
- gezien de resolutie van de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) over een rechtvaardige transitie naar ecologisch duurzame economieën en samenlevingen voor iedereen⁷,
- gezien het rapport van Enrico Letta van 10 april 2024 getiteld “Much more than a market” (Veel meer dan een markt) (het rapport-Letta),
- gezien het rapport van Mario Draghi van september 2024 getiteld “The future of European competitiveness” (De toekomst van het Europese concurrentievermogen) (het rapport-Draghi),
- gezien de routekaart voor hoogwaardige banen,
- gezien zijn resolutie van 10 september 2025 over de rol van het cohesiebeleid bij de ondersteuning van de rechtvaardige transitie,
- gezien de aanbeveling van de Raad inzake het garanderen van een eerlijke transitie naar klimaatneutraliteit van 2022,
- gezien de aanbeveling van de Raad inzake het garanderen van een eerlijke transitie naar klimaatneutraliteit van 2022 en de kernboodschappen van het EMCO en het SPC over de uitvoering hiervan,
- gezien zijn resolutie van 17 december 2020 over een sterk sociaal Europa voor rechtvaardige transities,
- gezien zijn resolutie van 9 september 2025 over overheidsopdrachten,

⁵ PB L 130 van 16.5.2023, blz. 1.

⁶ PB L 275 van 25.10.2003, blz. 32.

⁷ ILC.111/resolutie V, 16 juni 2023.

- gezien de politieke beleidslijnen voor de Europese Commissie 2024-2029,
 - gezien de mededeling van de Commissie van 26 februari 2025 over de Clean Industrial Deal (COM(2025) 85 final),
 - gezien de mededeling van de Commissie van juli 2025 getiteld “Kader voor staatssteunmaatregelen ter ondersteuning van de Clean Industrial Deal” (C/2025/3602),
 - gezien de verklaring van Terhulpen over de toekomst van de Europese pijler van sociale rechten van 16 april 2024,
 - gezien het advies over de dimensies van de kwaliteit van banen van het Comité voor de werkgelegenheid (EMCO) van de Raad van de Europese Unie van 6 juni 2025,
 - gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité getiteld “Wetgevingsvoorstel voor een rechtvaardige transitie en EU-beleidsinstrumenten voor een socialere Europese Green Deal” van 4 december 2024,
 - gezien het verslag van de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken (A10-0261/2025),
- A. overwegende dat de groene en de digitale transitie op verschillende manieren ingrijpende veranderingen teweegbrengen in economieën, samenlevingen, regio’s en de arbeidswereld in Europa, waardoor uitgebreide maatregelen op het gebied van sociaal beleid en werkgelegenheidsbeleid nodig zijn om nadelige effecten te voorkomen en de economische, sociale en territoriale cohesie te bevorderen; overwegende dat een doeltreffende overgang naar een klimaatneutrale en gedigitaliseerde economie en een vermindering van de afhankelijkheid van derde landen voor de energievoorziening van groot belang zijn om welvaart, welzijn, duurzaamheid en groei en het concurrentievermogen van Europa op lange termijn te waarborgen; overwegende dat het uiteindelijke succes van de groene en de digitale transitie in hoge mate zal afhangen van de vraag of deze transities op rechtvaardige en inclusieve wijze verlopen voor werknemers, bedrijven en regio’s, en of zij bijdragen aan sociale rechtvaardigheid voor iedereen, met bijzondere aandacht voor de meest kwetsbaren, om ervoor te zorgen dat niemand aan zijn lot wordt overgelaten; overwegende dat een eerlijke transitie alleen al 261 miljard EUR per jaar aan voordelen zou kunnen opleveren, met name doordat sociale ongelijkheden en regionale verschillen worden aangepakt⁸; overwegende dat de trajecten van de getroffen regio’s zullen verschillen, op basis van ieders economische en sociale realiteit;
- B. overwegende dat de gevolgen van de dubbele transitie voor de werkgelegenheid in de Unie asymmetrisch zijn en dat de sociaal-economische gevolgen sterk verschillen per regio; overwegende dat er een ruimtelijke uitdaging ontstaat, aangezien banen in de moderne, hulpbronnenefficiënte en concurrerende economie kunnen worden gecreëerd in andere regio’s dan degene waar banen verloren gaan;
- C. overwegende dat de transities zodanig moeten worden beheerd dat sociale inclusie wordt gewaarborgd, armoede en ongelijkheid worden teruggedrongen en het potentieel

⁸ [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2025/774668/EPRS_BRI\(2025\)774668_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2025/774668/EPRS_BRI(2025)774668_EN.pdf).

wordt benut om hoogwaardige banen te scheppen, democratie op het werk te bevorderen, de rechten van werknemers te beschermen en de arbeidsvoorwaarden in de getroffen sectoren te verbeteren;

- D. overwegende dat de arbeidsmarkten in de EU nog steeds territoriaal verdeeld liggen en dat arbeidskwaliteit en arbeidsovereenkomsten wijzen op een toename van atypische vormen van werk, met name onder jongeren;
- E. overwegende dat bij de transitie naar een koolstofneutrale economie niet alleen nieuwe, hoogwaardige banen moeten worden gecreëerd in opkomende sectoren, maar dat ook bestaande banen en sectoren behouden moeten blijven en omgevormd moeten worden, om te komen tot meer duurzame en schone industrieën en technologieën, ten behoeve van de mensen, met name degenen die in de gebieden wonen waar dit meer speelt; overwegende dat bijzondere aandacht voor regio's en industrieën die afhankelijk zijn van fossiele brandstoffen van cruciaal belang is, aangezien deze opnieuw moeten worden vormgegeven om aan de klimaatverbintenissen van de Unie te voldoen; overwegende dat het belangrijk is dat iedereen, ook werknemers en werkzoekenden, gesteund wordt bij het omgaan met transities, omdat dat bijdraagt aan het begrip voor, de acceptatie van en de doeltreffendheid van de doelstellingen van de langetermijnstrategie voor 2050; overwegende dat, zoals blijkt uit onderzoek van Eurofound⁹, een brede betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld, de sociale partners en overheidsinstanties bij het transitieproces van cruciaal belang is om de opbrengsten van economische activiteiten en middelen veilig te stellen en eerlijk te verdelen, en om conflicten te beheersen;
- F. overwegende dat voor de economische transformatie van Europa een sterke focus op concurrentievermogen en groei is vereist; overwegende dat ondernemers en banenscheppers de juiste voorwaarden moeten krijgen om te investeren en uit te breiden, en dat het waarborgen van een efficiënt gebruik van middelen van essentieel belang is om particuliere investeringen aan te trekken; overwegende dat het van belang is dat burgers, zowel in stedelijke als plattelandsgebieden, betrokken zijn bij en hun steun geven aan een rechtvaardige transitie die concurrentiekracht en solidariteit met elkaar in evenwicht brengt, en dat zij erop kunnen vertrouwen dat hun baan, bijdrage en levenswijze worden gewaarborgd zodat niemand aan zijn lot wordt overgelaten;
- G. overwegende dat enkele belangrijke wetgevings- en niet-wetgevingsinitiatieven van de Unie gericht zijn op of kunnen bijdragen tot het aanpakken van de gevolgen van de dubbele transitie (met name het mechanisme voor een rechtvaardige transitie, het JTF, het EFG, de Unie van vaardigheden, het Sociaal Klimaatfonds, het ESF+ en het RRF) en het vergroten van het concurrentievermogen, maar dat er nog steeds sprake is van lacunes in het wetgevings- en beleidskader als het gaat om verstoringen op de werkplek, werknemersrechten, sociale bescherming, sociale dialoog en onderwijs- en opleidingsmogelijkheden; overwegende dat alleen maatregelen op het niveau van de Unie kunnen zorgen voor echte toegevoegde waarde en gelijktijdige opwaartse sociale convergentie, zodat de belofte “niemand aan zijn lot over te laten” kan worden gerealiseerd, rekening houdend met nationale arbeidsmarktmodellen en tradities;

⁹ Eurofound (2024), “Creating a new social contract for the just transition: Is partnership working?”, Bureau voor publicaties van de Europese Unie, Luxemburg.

- H. overwegende dat in het rapport-Draghi wordt geconstateerd dat de aanhoudende tekorten aan vakkrachten een belemmering vormen voor innovatie, toepassing van nieuwe technologieën en decarbonisatie-inspanningen, en daardoor ook in de weg staan aan groei en het waarborgen van het concurrentievermogen; overwegende dat bijna vier op de vijf kleine en middelgrote ondernemingen in de EU aangeven moeite te hebben om werknemers met de juiste vaardigheden te vinden; overwegende dat door een achteruitgang in onderwijs- en opleidingsstelsels, met name volwassenenonderwijs en -opleiding, de beroepsbevolking niet wordt voorbereid op de dubbele transitie; overwegende dat de deelname aan volwassenenonderwijs ontoereikend blijft, aangezien slechts 39,5 % van de volwassenen jaarlijks een opleiding volgt¹⁰, ver onder het doel van ten minste 60 % voor 2030, en ongeveer 50 miljoen meer werknemers een opleiding zouden moeten volgen om dat te bereiken¹¹;
- I. overwegende dat de EU, door in de ontwikkeling van hooggekwalficeerde vaardigheden te investeren, een positieve cyclus van hogere productiviteit, hogere lonen en meer economische gelijkheid kan bevorderen; overwegende dat bijna 50 % van de volwassenen mogelijk bij- of omscholing nodig heeft¹²; overwegende dat de energiesector van de EU alleen al tegen 2030 ten minste 145 000 geschoolde arbeidskrachten nodig zal hebben¹³; overwegende dat schone technologie een van de aanjagers van economische welvaart in Europa is, goed voor 30 % van de groei in de EU en de creatie van miljoenen banen in 2023 alleen¹⁴;
- J. overwegende dat de Europese strategieën voor vaardigheden, concurrentievermogen en investeringen kansen moeten creëren voor zowel grote ondernemingen als kmo's, terwijl ook rekening wordt gehouden met nationale, regionale en lokale behoeften; overwegende dat beleidsmaatregelen ter versterking van de industriële capaciteit, ter bevordering van ondernemerschap en voor de totstandbrenging van een beroepsbevolking met vaardigheden die zijn aangepast aan de lokale realiteit, van essentieel belang zijn om ervoor te zorgen dat alle Europeanen baat kunnen hebben van groei en innovatie;
- K. overwegende dat adequaat gefinancierde stelsels van sociale zekerheid en sociale bescherming een noodzakelijke voorwaarde zijn om een eerlijke en rechtvaardige transitie naar klimaatneutraliteit en digitale transformatie te waarborgen; overwegende dat in het rapport-Draghi verder wordt benadrukt dat productiviteitsgroei en sociale inclusie hand in hand moeten gaan met de socialezekerheidsstelsels van de lidstaten, die van cruciaal belang zijn voor sterke openbare diensten, sociale bescherming, huisvesting, vervoer en kinderopvang tijdens de transitie; overwegende dat hoogwaardige banen, fatsoenlijke arbeidsomstandigheden, toegang tot sociale bescherming, sociale dialoog en collectieve onderhandelingen een cruciale rol spelen bij het aantrekken en behouden van arbeidskrachten en belangrijk zijn voor het concurrentievermogen van de Unie en de democratie op de werkplek;

¹⁰ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX%3A52025DC0090>.

¹¹ Rapport-Draghi, blz. 37.

¹² <https://www.cedefop.europa.eu/nl/publications/4223#group-downloads>.

¹³ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/4826f429-0545-11f0-b1a3-01aa75ed71a1/language-en>.

¹⁴ <https://www.cedefop.europa.eu/en/news/green-transition-creates-more-jobs-it-destroys>.

- L. overwegende dat volgens het verslag van de Commissie over werkgelegenheid en sociale ontwikkelingen in Europa 2024¹⁵ beperkingen op de deelname aan volwassenenonderwijs en -opleiding onder andere verband houden met het feit dat opleidingen niet nodig worden geacht, dat het aanbod ontoereikend is of dat zich moeilijkheden voordoen bij de toegang tot relevante kwaliteitsopleiding, dat opleidingen niet verenigbaar zijn met de dienstregeling of met gezinstaken, en dat er financiële beperkingen zijn; overwegende dat de EU er in het rapport-Draghi toe wordt opgeroepen ervoor te zorgen dat alle werknemers recht hebben op onderwijs en omscholing, zodat zij kunnen overstappen op een nieuwe functie naarmate hun bedrijven nieuwe technologie invoeren of op een hoogwaardige baan in nieuwe sectoren¹⁶;
- M. overwegende dat een geïntegreerde beleidsmix waarin onderwijs en de ontwikkeling van vaardigheden, financiën en industriebeleid worden gecombineerd, van cruciaal belang is voor Europa's concurrentievermogen, sociale weerbaarheid en billijkheid, strategische autonomie, investeringen en het scheppen van duurzame banen; overwegende dat de groene en de digitale transitie aanzienlijke investeringen vereisen in omscholing, bijscholing, beroepsonderwijs en -opleiding en een leven lang leren om werknemers de specifieke technische vaardigheden voor elk beroep en de vereiste zachte vaardigheden bij te brengen; overwegende dat oudere, laaggeschoolde en vrouwelijke werknemers te maken kunnen krijgen met grotere belemmeringen bij het "bijscholen" en meedingen naar nieuwe banen; overwegende dat inspanningen op het gebied van onderwijs en opleiding daarom nauw gekoppeld moeten zijn aan beleid voor een rechtvaardige transitie; overwegende dat kwetsbare werknemers en kansarme gemeenschappen doelgerichte steun nodig hebben om ervoor te zorgen dat zij niet aan hun lot worden overgelaten;
- N. overwegende dat er nog steeds grote economische verschillen bestaan tussen de EU-lidstaten en -regio's, met grote verschillen in bbp sinds 2012, die verband houden met het aandeel van de industrie in de economische activiteit;
- O. overwegende dat in het rapport-Letta wordt gesteld dat de vrijheid van verkeer en de "vrijheid om te blijven" twee zijden van dezelfde medaille zijn en samen moeten worden ontwikkeld; overwegende dat in het rapport-Letta wordt gesteld dat vrij verkeer een vrije keuze moet zijn, en niet een noodzaak om het gebrek aan banen in sommige regio's te compenseren; overwegende dat in het rapport wordt benadrukt dat kansen moeten worden geboden aan burgers in alle regio's, met name in plattelandsgebieden, waarbij er behoefte is aan hoogwaardige banen, en dat ongelijkheden binnen en tussen landen moeten worden aangepakt¹⁷; overwegende dat als de groene transitie niet adequaat wordt vormgegeven en ondersteund, zij kwetsbare regio's in Oost- en Zuid-Europa onevenredig zwaar¹⁸ kan treffen wat het risico op werkloosheid en banenverlies betreft; overwegende dat er voor steenkoolafhankelijke gebieden nog een extra laag

¹⁵ https://employment-social-affairs.ec.europa.eu/employment-and-social-developments-europe-2024-upward-social-convergence-eu-and-role-social_en.

¹⁶ Rapport-Draghi, blz. 19.

¹⁷ <https://cohesiondata.ec.europa.eu/stories/s/py4s-5ad4>.

¹⁸ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/24c7aa49-2451-11ee-94cb-01aa75ed71a1/language-en>.

kwetsbaarheid bijkomt, met een arbeidsparticipatie die 10-15 % onder het EU-gemiddelde ligt¹⁹;

- P. overwegende dat de routekaart voor hoogwaardige banen naar verwachting maatregelen zal bevorderen die de lidstaten en industrieën ondersteunen bij het bieden van behoorlijke arbeidsomstandigheden en toegang tot opleiding, het vaststellen van strenge normen op het gebied van gezondheid en veiligheid op het werk, het waarborgen van eerlijke loopbaanovergangen voor werknemers en met name zelfstandigen en van collectieve onderhandelingen, teneinde talenten aan te trekken en bij te dragen aan het concurrentievermogen van de Europese industrieën; overwegende dat in dit verband van de Commissie wordt verwacht met de sociale partners een kader te bespreken om herstructureringsprocessen op het niveau van de EU en de lidstaten te ondersteunen; overwegende dat dit kader betrekking zal hebben op een rechtvaardige transitie, anticipatie op veranderingen, vroegtijdige interventie ingeval herstructurering dreigt en betere informatie en raadpleging;
- Q. overwegende dat de administratieve en technische capaciteit van lokale belanghebbenden die betrokken zijn bij het ontwerp en de uitvoering van de rechtvaardige transitie moet worden versterkt; overwegende dat de lidstaten nog steeds voor aanzienlijke uitdagingen staan bij het doeltreffend beheer en de doeltreffende uitvoering van de EU-fondsen op lokaal niveau en bij de beoordeling van de verschillende effecten van het klimaatbeleid; overwegende dat de uitvoering van het Fonds voor een rechtvaardige transitie traag verloopt, zoals blijkt uit het betalingspercentage van slechts 32,2 % tegen eind 2024²⁰; overwegende dat het aantal door het JTF gecreëerde banen niet op schema ligt om het aantal banen te dekken dat naar verwachting verloren zal gaan naarmate koolstofintensieve industrieën op schonere technologieën overschakelen; overwegende dat kmo's de ruggengraat van de Europese economie vormen en een groot deel van de permanente lokale banen creëren; overwegende dat er behoefte is aan specifieke bepalingen voor kmo's om hun rol in de rechtvaardige transitie te versterken;
1. benadrukt dat een succesvolle overgang naar duurzamere energiebronnen en naar gemoderniseerde industrieën en een meer gedigitaliseerde economie van groot belang is voor het concurrentievermogen van het Europese bedrijfsleven op de wereldmarkt op de lange termijn en moet leiden tot de creatie van hoogwaardige banen in de Unie; benadrukt dat ervoor gezorgd moet worden dat bedrijven en werknemers goed toegerust zijn om de kansen te grijpen die door de overstap naar nieuwe en innovatieve oplossingen worden geboden en onderstreept dat fatsoenlijk werk en banen die onder collectieve arbeidsovereenkomsten vallen belangrijk zijn en onontbeerlijk voor meer sociale vooruitgang en aanvaarding van de transitie; is van mening dat een wetgevend kader dat gericht is op de aanpak van uitdagingen en het benutten van de kansen die zich op de werkplek voordoen in verband met een rechtvaardige transitie, uiterst belangrijk is om toereikende minimumnormen te waarborgen die zowel werknemers als werkgevers duidelijkheid en structuur bieden bij het anticiperen op en het in goede banen leiden van veranderingen, en die uiteindelijk de veerkracht, het concurrentievermogen en de opwaartse sociale convergentie en sociale rechtvaardigheid

¹⁹ [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2025/759354/CASP_STU\(2025\)759354_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2025/759354/CASP_STU(2025)759354_EN.pdf).

²⁰ Just Transition Mechanism — Performance 2025, Europese Commissie.

van de Unie ten goede komen; wijst erop dat regio's de rechtvaardige transitie kunnen ondersteunen door middel van een combinatie van sociale bescherming, economische diversificatie en territoriale coördinatie, met als doel negatieve gevolgen te beperken, lokale economieën te versterken en inclusieve ontwikkeling te bevorderen;

2. wijst erop dat het effect van de decarbonisatie op de arbeidsmarkt verder gaat dan louter banenverlies in fossiele-brandstofsectoren en dat er ook een algemener effect zal zijn doordat banen worden geherdefinieerd en de arbeidsmarkt als geheel een transitie doormaakt; is in dit opzicht ingenomen met de aankondiging van een verordening betreffende hoogwaardige banen om te waarborgen dat de arbeidsomstandigheden gelijke tred houden met de ontwikkelingen in de moderne economie; is van mening dat in het kader van deze verordening en bij de komende actualisering van het actieplan voor de uitvoering van de Europese pijler van sociale rechten en de nieuwe routekaart voor hoogwaardige banen concrete maatregelen moeten worden vastgesteld die leiden tot een daadwerkelijke verbetering van de arbeidsomstandigheden, de gezondheid en veiligheid, de democratie op het werk, de dekkingsgraad van collectieve onderhandelingen, en scholing en vaardigheden van werknemers en zelfstandigen, en die zorgen voor een effectieve handhaving van de EU-wetgeving op het gebied van werkgelegenheid en sociaal beleid; benadrukt dat dergelijke maatregelen ook een kans bieden om werkgevers in de Unie, en met name kmo's, te ondersteunen bij het behouden en verbeteren van hun concurrentievermogen, door te voorzien in een duidelijk kader, met inbegrip van praktische begeleiding en ondersteunende instrumenten, om ze in staat te stellen in samenwerking met de werknemers te anticiperen op veranderingen en deze in goede banen te leiden, en om te investeren in beroepsonderwijs en -opleiding, bijscholing en omscholing van werknemers, met als doel tekorten aan vaardigheden en arbeidskrachten die de productiviteit en groei belemmeren, aan te pakken, en in toekomstperspectieven voor werknemers;
3. benadrukt dat digitalisering op een mensgerichte manier zijn beslag moet krijgen, waarbij buitensporig toezicht op werknemers wordt voorkomen en het recht om offline te zijn alsook billijke arbeidstijdregelingen worden gewaarborgd;
4. herhaalt zijn verzoek aan de Commissie om, na raadpleging van de sociale partners, een richtlijn voor te stellen die erop gericht is een rechtvaardige transitie in de arbeidswereld te waarborgen en de transitie van de Unie naar een duurzame, klimaatneutrale en digitale economie te vergemakkelijken²¹; is van mening dat dit voorstel gebaseerd moet zijn op een effectbeoordeling en maatregelen moet omvatten om onder meer het volgende te waarborgen:
 - a) een specifiek kader om te anticiperen op veranderingen en deze in goede banen te leiden door middel van verplichte en tijdige informatievoorziening aan en raadpleging van werknemers en hun vertegenwoordigers, sociale dialoog en collectieve onderhandelingen over het ontwerp van maatregelen en mechanismen voor een rechtvaardige transitie;
 - b) een individueel recht op opleiding voor werknemers onder werktijd;

²¹ P10_TA(2025)0186.

- c) de vaststelling van nationale strategieën voor een rechtvaardige transitie, met inbegrip van regionale en sectorale plannen, die worden ontworpen en uitgevoerd in samenwerking met de sociale partners, waarbij onnodige administratieve lasten voor de lidstaten worden voorkomen;
 - d) de ontwikkeling van bedrijfsondersteuningsprogramma's, met name voor kmo's, die ervoor zorgen dat zij hun verplichtingen uit hoofde van de EU- en nationale sociale en arbeidswetgeving en collectieve overeenkomsten volledig nakomen en die transitieplannen op ondernemingsniveau bevorderen;
 - e) een monitoringstructuur die strategische prognoses kan leveren;
5. wijst erop dat het anticiperen op en het in goede banen leiden van veranderingen van het allergrootste belang is om ervoor te zorgen dat zowel werkgevers en werknemers als regionale en lokale overheden en gemeenschappen met succes de groene en de digitale transitie kunnen doorstaan en doeltreffend het hoofd kunnen bieden aan de economische uitdagingen in verband met ongunstige geopolitieke gebeurtenissen en deze in mogelijkheden kunnen ombuigen; benadrukt dat met een goede voorafgaande planning van de transitie ontslagen kunnen worden voorkomen en banen kunnen worden gecreëerd, blijvende veerkracht in het bedrijfsleven kan worden gerealiseerd en optimaal gebruik kan worden gemaakt van de beschikbare middelen; benadrukt dat dergelijke plannen beslissingen vereisen die waarschijnlijk zullen leiden tot substantiële veranderingen in de arbeidsorganisatie en daarom moeten worden ontwikkeld in een ruim partnerschap, via het kader van de sociale dialoog en collectieve onderhandelingen, met volledige eerbiediging van het recht op informatie en raadpleging; verzoekt de Commissie in dit verband de volledige tenuitvoerlegging te monitoren en te handhaven van het in Richtlijn 2002/14/EG vastgestelde kader; verzoekt de lidstaten voorts op relevante niveaus een sociale dialoog te faciliteren om het overstappen naar een andere baan te vergemakkelijken, met name voor beroepen die kunnen verdwijnen of aanzienlijk worden teruggedrongen; herinnert aan de instrumenten voor vroegtijdige waarschuwing waarin is voorzien in Richtlijn 2019/1023 en is van mening dat het aanpassen van dergelijke instrumenten om ook omstandigheden op te nemen die relevant zijn voor de dubbele transitie zou zorgen voor een betere opsporing van en respons op toekomstige verschuivingen in bedrijfsactiviteiten; benadrukt dat bedrijven stimulansen geboden moeten worden om hun eigen transitieplannen op te stellen; benadrukt dat de belanghebbenden en het maatschappelijk middenveld vanaf de vroegste stadia van de transitieplanning bij de zaak betrokken moeten worden, met zinvolle participatie in plaats van het in een laat stadium houden van een raadpleging;
6. benadrukt dat het tekort aan geschoolde werknemers alleen maar op doeltreffende wijze kan worden teruggedrongen als de beschikbaarheid en de toegankelijkheid van onderwijs, (om)scholing en opleidingen worden verbeterd; benadrukt dat een sociale dialoog tussen werknemers en werkgevers over de manier om te voorzien in opleidingsmogelijkheden die zijn afgestemd op de behoeften van de arbeidsmarkt en die het evenwicht tussen werk en privéleven eerbiedigen, van essentieel belang is en moet worden vergemakkelijkt²²; is er vast van overtuigd dat een individueel recht op

²² Employment and Social Developments in Europe 2024, Europese Commissie, blz. 20.

opleiding voor werknemers tijdens de werktijd om de belangrijkste belemmeringen in verband met het volgen van opleiding aan te pakken, kan zorgen voor hoogwaardige bijscholing of omscholing, opleiding voor werknemers en ondersteuning bij loopbaanontwikkeling, met het oog op een voorspelbaar en stabiel aanbod aan geschoolde werknemers; benadrukt dat de financiële drempel moet worden aangepakt door ervoor te zorgen dat opleiding kosteloos is voor werknemers, via ondersteuning door middel van financiering, fiscale stimulansen en partnerschappen; benadrukt dat nationale instellingen en sociale partners verantwoordelijk zijn voor de opleiding van werknemers en wijst op hun essentiële rol bij de tenuitvoerlegging van het recht op opleiding; verzoekt de lidstaten in dit verband prioriteit te geven aan opleidingsprogramma's die gezamenlijk door werknemers en hun werkgevers zijn ontwikkeld en deze te bevorderen, om ervoor te zorgen dat bij- en omscholing beantwoorden aan de werkelijke vraag en bijdragen tot loopbaanontwikkeling;

7. onderstreept dat jongeren op zinvolle wijze moeten worden betrokken bij het ontwerp, de uitvoering en de monitoring van beleid in verband met een eerlijke en rechtvaardige transitie; roept op tot grotere inspanningen voor de uitvoering van de jongerengarantie, waarbij de lidstaten meer middelen toewijzen, d.w.z. ten minste 15 % van hun ESF+-middelen, aan gerichte acties en structurele hervormingen om hoogwaardige werkgelegenheid voor jongeren, beroepsonderwijs en -opleiding te bevorderen, met name door middel van betaalde, hoogwaardige stages en leerlingplaatsen, en om de overgang van school naar werk, herintegratie in onderwijs of opleiding en tweedekansonderwijs te vergemakkelijken;
8. benadrukt dat de lidstaten, met de betrokkenheid van de regio's, bedrijven en werknemers moeten ondersteunen door op nationaal niveau strategieën en beleidsmaatregelen voor een rechtvaardige transitie te ontwikkelen die afgestemd zijn op de specifieke lokale kenmerken; is van mening dat in dergelijke nationale strategieën de gevolgen van de groene en de digitale transitie voor regio's, afzonderlijke sectoren en de respectieve werknemers in kaart moeten worden gebracht en dat er een omvattend transversaal plan moet worden vastgesteld om de gevolgen ervan te verzachten; wijst erop dat het belangrijk is dat er een langetermijnvisie en een langetermijnstrategie voor de lokale en regionale economische transitie worden ontwikkeld, met betrokkenheid van publieke en private actoren, het maatschappelijk middenveld en de sociale economie; wijst erop dat directe investeringen in innovatie en het vergroten van de aantrekkelijkheid van regio's door middel van het verbeteren en aanbieden van hoogwaardige, betaalbare en toegankelijke infrastructuur, openbare diensten en voorzieningen noodzakelijk zijn om werknemers te behouden en hoogwaardige banen te scheppen;
9. acht het essentieel de economische levensvatbaarheid van Europese industriële ondernemingen te bevorderen en sluitingen en gedwongen ontslagen zoveel mogelijk te voorkomen; benadrukt dat het belangrijk is ondernemingen, met name kmo's, te ondersteunen om gedwongen ontslagen te voorkomen, bijvoorbeeld door middel van tijdelijke steunprogramma's om de werkgelegenheid tijdens transities te beschermen, teneinde te voorkomen dat strategische industriële capaciteit en geschoolde arbeidskrachten verloren gaan; merkt op dat, wanneer de overstap naar een andere baan noodzakelijk is, het essentieel is werknemers in dezelfde regio te houden en hun voor de omschakeling voldoende tijd te gunnen, met zo weinig mogelijk persoonlijk financieel

verlies; eist een grotere bescherming tegen onterecht ontslag en dringt erop aan dat aan werknemers die getroffen worden door herstructureringen toegang wordt gegarandeerd tot passende schadevergoeding, omscholingsmogelijkheden en steun bij het vinden van een nieuwe baan;

10. benadrukt dat de regionale prognoses van Eurostat wijzen op een voortzetting van de daling van de bevolking in de werkende leeftijd in veel gebieden in de jaren 2020 en 2030, met name in regio's die al met vergrijzing en geografische mobiliteit te kampen hebben; onderstreept dat dergelijke trends het aanbod van arbeidskrachten dreigen te verzwakken, wat op zijn beurt een risico inhoudt voor de ontwikkeling op lange termijn, juist nu geschoolde werknemers essentieel zijn voor de groene en de digitale transitie; benadrukt dat het "recht om te blijven" van mensen in hun regio's of lokale gebieden belangrijk is en dat er behoefte is aan gerichte strategieën voor plattelands- en perifere gebieden; verzoekt de Commissie en de lidstaten plaatsgebonden beleid te ondersteunen dat economische kansen creëert voor zowel mensen als bedrijven in plattelandsgebieden, particuliere investeringen aantrekt en lokale banen genereert; onderstreept dat dergelijke strategieën noodzakelijk zijn om de economische kansen in plattelandsgebieden te versterken, hoogwaardige banen te scheppen, innovatie en lokale industriële vernieuwing te ondersteunen en er uiteindelijk voor te zorgen dat burgers hun toekomst kunnen opbouwen in hun gemeenschap;
11. wijst erop dat kmo's de belangrijkste bron van duurzame lokale werkgelegenheid zijn; benadrukt dat vereenvoudigde, proportionele en kmo-vriendelijke toegang tot transitiefinanciering moet worden gefaciliteerd, onder meer door gezamenlijke regelingen mogelijk te maken voor de toegang tot middelen en de rapportageverplichtingen, digitale centrale aanspreekpunten in te stellen en te voorzien in verplichte technische bijstand bij het ontwerpen van projecten en het naleven van de regels; dringt er bij de lidstaten en de regionale autoriteiten op aan om programma's te ontwikkelen en bestaande programma's te versterken die erop gericht zijn start-ups en kmo's in regio's die te maken hebben met de dubbele transitie te ondersteunen, zodat zij kunnen overleven en groeien; benadrukt dat investeringsstimulansen in combinatie met sociale voorwaarden kunnen helpen bedrijven aan te trekken naar kwetsbare regio's en tegelijkertijd de duurzame ontwikkeling van de lokale economie kunnen waarborgen; benadrukt dat bedrijven, met name kmo's, moeten worden geholpen om tekorten aan vaardigheden in de Unie aan te pakken en om- en bijscholing te bevorderen, zodat mensen de juiste vaardigheden voor hoogwaardige banen kunnen verwerven; verzoekt de Commissie specifieke steun voor kmo's te garanderen in het kader van de toekomstige financiering voor een rechtvaardige transitie; verzoekt de Commissie voorts de deelname van kmo's aan programma's voor een rechtvaardige transitie bij te houden;
12. benadrukt dat de sociale economie, met name sociale ondernemingen voor arbeidsintegratie, een cruciale rol speelt bij het waarborgen van inclusieve en eerlijke transities; wijst erop dat er steun moet worden verleend bij de toegang tot financiering, capaciteitsopbouw en technische bijstand;
13. verzoekt de Commissie en de lidstaten zowel grootschalige als kleinschalige investeringen te faciliteren en beleid te ontwikkelen dat economische kansen biedt voor de particuliere sector, met name voor kmo's, door de administratieve lasten te

verminderen, de medefinancieringsvereisten te verlagen en de toegang tot financiering te vereenvoudigen, en tegelijk de werknemersrechten en de rechten op het gebied van consumentenbescherming te eerbiedigen; onderstreept dat dergelijke investeringen van essentieel belang zijn om de industriële en technologische basis van Europa te versterken, hoogwaardige banen te scheppen en te zorgen voor een geschoolde beroepsbevolking die is aangepast aan de lokale realiteit, middelen en specifieke behoeften, teneinde het regionale potentieel ten volle te benutten en het concurrentievermogen, duurzame groei en waardecreatie op lange termijn te stimuleren; benadrukt dat ondernemers en kleine ondernemingen van cruciaal belang zijn voor investeringen, innovatie en het scheppen van banen, met name in plattelands- en minder ontwikkelde gebieden, en dat financieringsvensters en technische bijstand moeten worden afgestemd op hun behoeften, om hun potentieel in het kader van de groene en digitale economie ten volle te benutten en duurzame groei en waardecreatie op lange termijn te stimuleren;

14. merkt op dat er geen nauwkeurige uitgesplitste gegevens beschikbaar zijn over het aantal banen dat verdwijnt, wordt gecreëerd of verandert ten gevolge van de groene en de digitale transitie; wijst erop dat prognoses van veranderingen op de arbeidsmarkt en ontwikkelingen op het gebied van behoeften aan vaardigheden belangrijk zijn voor doeltreffend beleid en tijdige maatregelen; benadrukt dat beste praktijken in kaart moeten worden gebracht, uitgewisseld en bevorderd; dringt aan op consolidatie van de verzameling van relevante gegevens en de impactanalyse van het transitiebeleid; is ingenomen met de start van het proefproject voor het EU-waarnemingscentrum voor een eerlijke transitie; benadrukt dat indicatoren voor energie- en transportarmoede systematisch moeten worden geïntegreerd in structuren voor monitoring van de rechtvaardige transitie om ervoor te zorgen dat financiering en maatregelen voor het scheppen van banen in de eerste plaats gericht zijn op kwetsbare gezinnen;
15. moedigt renovatieregelingen op gemeenschapsniveau aan voor buurten of dorpen, waarbij de kosten worden verlaagd, de cohesie wordt versterkt en de transitie wordt versneld;
16. betreurt dat het voorstel voor het meerjarig financieel kader 2028-2034 geen specifiek instrument met betrekking tot de rechtvaardige transitie bevat; benadrukt dat specifieke financiering noodzakelijk blijft om de betrokken regio's te ondersteunen bij het aanpakken van de uitdagingen die voortvloeien uit de groene transitie; dringt in dit verband aan op een uitgebreid en verruimd Fonds voor een rechtvaardige transitie voor de programmeringsperiode na 2027, waarbij ervoor gezorgd wordt dat het fonds functioneert volgens de beginselen van gedeeld beheer en partnerschap, binnen het kader van het cohesiebeleid, en over een groter budget beschikt; benadrukt dat het nieuwe fonds werkgevers moet ondersteunen bij het waarborgen van het recht van werknemers op opleiding en bij de uitvoering van transitieplannen op bedrijfsniveau; benadrukt dat opleidingen van hoge kwaliteit moeten zijn, afgestemd moeten zijn op de behoeften van de arbeidsmarkt en moeten leiden tot kwalificaties en referenties die worden gevalideerd door middel van transparante en duidelijke certificeringssystemen die wederzijdse erkenning tussen de lidstaten mogelijk maken; dringt erop aan dat aan transitiefinanciering sociale voorwaarden worden verbonden, om inclusie te ondersteunen;

17. herinnert eraan dat er bij de verwezenlijking van de doelstellingen van het JTF, ondanks de transformatieve ambities van het fonds, aanzienlijke uitdagingen zijn ondervonden, met name wat het waarborgen van billijke resultaten en het verstrekken van toegang tot het fonds aan kleine en middelgrote ondernemingen betreft²³; dringt aan op vereenvoudigde toegang tot het Fonds voor een rechtvaardige transitie voor kmo's door technische bijstand te verlenen en de administratieve lasten te verminderen;
18. benadrukt dat het voor werknemers, zowel op basis- als op hoger niveau, belangrijk is hun digitale vaardigheden te ontwikkelen; onderstreept dat burgers moeten worden toegerust met essentiële digitale geletterdheid, gegevensbewustzijn en het veilige gebruik van online-instrumenten om inzetbaar en flexibel te blijven, terwijl ook meer geavanceerde competenties worden bevorderd;
19. benadrukt dat onderwijs- en opleidingsinstellingen de relevantie van hun opleiding moeten vergroten om te voorzien in de behoeften van een concurrerende arbeidsmarkt, en lerenden, opleiders en leerkrachten met de relevante kennis en vaardigheden moeten voorbereiden om actief mee te werken aan de verandering in het kader van een rechtvaardige transitie naar ecologisch duurzame economieën en een samenleving voor iedereen; benadrukt dat een doeltreffende opleiding afhangt van de beschikbaarheid van leerkrachten en opleiders met actuele kennis over duurzame en groene economie, energie-efficiëntie en groene en digitale technologieën; beklemtoont dat hun rol van cruciaal belang is voor het bevorderen van de juiste vaardigheden en competenties voor zowel jongere als oudere generaties werknemers en voor passende om- en bijscholing voor de personen die door de groene transitie worden getroffen; benadrukt dat het onderwijzen en opleiden van deze leerkrachten en opleiders daarom een prioriteit moet zijn in elke vaardighedenstrategie op Europees, nationaal, regionaal en lokaal niveau;
20. benadrukt dat directe publieke en particuliere investeringen in schone infrastructuur, projecten op het gebied van hernieuwbare energie en activiteiten op het gebied van de circulaire economie nodig zijn om lokale economieën nieuw leven in te blazen en bij te dragen tot het scheppen van hoogwaardige banen; benadrukt dat regionale troeven moeten worden ingezet door te investeren in sectoren waar regio's al over sterke punten of comparatieve voordelen beschikken; is van mening dat regionale specialisatie de basis kan vormen voor groene industriële clusters; benadrukt dat het ondersteunen van onderzoek en innovatie en het aanmoedigen van samenwerking tussen universiteiten en bedrijven de aanzet kunnen geven tot nieuwe duurzame bedrijfsmodellen;
21. benadrukt dat een coherente, geïntegreerde beleidsmix noodzakelijk is om de doelstellingen van de rechtvaardige transitie te verwezenlijken; dringt erop aan dat bij klimaat- en industriële maatregelen van de EU rekening wordt gehouden met doelstellingen op het gebied van inclusie, sociale bescherming en vaardigheden; benadrukt hoe belangrijk het is ervoor te zorgen dat Europese en nationale financiering wordt aangewend om de groene en de digitale transitie te vergemakkelijken, onder meer door de sociale dialoog en collectieve onderhandelingen te bevorderen; dringt erop aan dat EU-financiering en staatssteun door de lidstaten worden afgestemd op een Europees industriebeleid, teneinde hoogwaardige banen te bieden, collectieve onderhandelingen te bevorderen, de arbeidsrechten en -normen van de EU te eerbiedigen, het

²³ Just Transition in the World of Work, EPRS, september 2025,
[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2025/774668/EPRS_BRI\(2025\)774668_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2025/774668/EPRS_BRI(2025)774668_EN.pdf).

concurrentievermogen van het Europese bedrijfsleven te verbeteren en betere arbeidsomstandigheden te waarborgen;

22. verzoekt de lidstaten om voldoende financiering beschikbaar te stellen voor programma's ter bevordering van vaardigheden en beroepsopleiding, omdat daarmee wordt bijgedragen aan de productiviteit en groei en het concurrentievermogen van werknemers en bedrijven op de lange termijn; verzoekt de lidstaten om, met de steun van de Commissie, de bestaande instrumenten van de Unie strategisch te benutten om de Unie van vaardigheden uit te voeren, met name de vaardighedengarantie; verzoekt de lidstaten meer gebruik te maken van de nationale inkomsten uit het emissiehandelssysteem voor het opleiden van werknemers en de herverdeling van arbeidskrachten, met name met betrekking tot werknemers in koolstofintensieve regio's; verzoekt de Commissie onderzoek te doen naar en richtsnoeren te verstrekken over de wijze waarop publiek-private partnerschappen tussen lidstaten en ondernemingen kunnen bijdragen aan de financiering van de opleiding, omscholing en bijscholing van werknemers, en met name van het recht van individuele werknemers op opleiding;
23. herinnert eraan dat het belangrijk is in alle beleidsmaatregelen die betrekking hebben op de dubbele transitie, handicaps te mainstreamen en voor jonge, oudere, laaggeschoolde en vrouwelijke werknemers een intersectionele aanpak te volgen, bijvoorbeeld door te zorgen voor redelijke aanpassingen in onderwijs en opleiding;
24. herinnert aan de rol die tijdens het resterende deel van de looptijd van het Europees Fonds voor aanpassing aan de globalisering (EFG) voor het fonds is weggelegd bij het ondersteunen van werknemers die getroffen worden door de groene en de digitale transitie en moedigt de lidstaten ertoe aan het fonds met de steun van de Commissie ten volle te benutten; is ingenomen met het doel in het kader van de voorgestelde herziening van het huidige EFG om werknemers die dreigen ontslagen te worden proactief te ondersteunen en de goedkeuringsprocedure voor aanvragen te versnellen; benadrukt echter dat het belangrijk is ervoor te zorgen dat ondernemingen die een herstructurering ondergaan en een aanvraag voor het fonds willen indienen, dit doen in volledig overleg met de werknemers en hun vertegenwoordigers, onder meer bij het ontwerp van het individueel maatregelenpakket; stelt met bezorgdheid vast dat het EFG in het voorstel voor het meerjarig financieel kader 2028-2034 wordt stopgezet; benadrukt dat actieve arbeidsmarkt- en socialebeschermingsmaatregelen belangrijk zijn voor de terugkeer van ontslagen werknemers op de arbeidsmarkt na grote herstructureringen; verzoekt de Commissie in het volgende MFK te zorgen voor voortgezette specifieke steun voor werknemers die ontslagen worden of voor wie ontslag dreigt als gevolg van grote herstructureringen;
25. herinnert eraan dat het belangrijk is een hoog niveau van gezondheid en veiligheid op het werk van werknemers te waarborgen; benadrukt dat het belangrijk is in de context van de dubbele transitie op proactieve wijze de veranderende risico's aan te pakken die werktaken, patronen en werkplekken kunnen inhouden inzake gezondheid en veiligheid op het werk, met name milieu- en psychosociale risico's; verzoekt de Commissie een alomvattende evaluatie uit te voeren van het huidige strategische kader voor gezondheid en veiligheid op het werk en het bestaande wetgevingskader inzake gezondheid en veiligheid op het werk, teneinde de resterende lacunes in kaart te brengen, ervoor te

zorgen dat het EU-acquis geschikt blijft voor het beoogde doel en input te verkrijgen voor het ontwerp van het strategisch kader voor de periode na 2027;

26. benadrukt dat transformaties en herstructureringen op de werkplek tijdens de dubbele transitie psychosociale risico's met zich kunnen meebrengen, zoals stress, onzekerheid en de dreiging van banenverlies; benadrukt dat tijdens de transities de geestelijke gezondheid en het psychosociale welzijn van werknemers moeten worden beschermd, onder meer door middel van een risicobeoordeling van de werkplek en de verlening van ondersteunende diensten; dringt erop aan dat programma's ter ondersteuning van de geestelijke gezondheid, zoals begeleiding, stressbestrijding en regelingen voor evenwicht tussen werk en privéleven, in transitieplannen op bedrijfsniveau worden geïntegreerd;
27. benadrukt dat het belangrijk is werknemers te ondersteunen bij het versterken van hun transformatieve, kern- en cognitieve vaardigheden, zoals creatief en kritisch denken, vooruitzien, veerkracht, flexibiliteit en wendbaarheid, motivatie en zelfbewustzijn, nieuwsgierigheid en een leven lang leren – als erkenning van het feit dat het belangrijk is dat werknemers zich kunnen aanpassen aan verstoorde werkplekken, zelfredzaam zijn en de nieuwe oplossingen vinden die de groene en de digitale transitie vereisen;
28. is ingenomen met de beleidsnota van Cedefop over het opstellen van een Europese kwalificatiekaart ter versterking van de transparantie, vergelijkbaarheid en overdraagbaarheid van kwalificaties in heel Europa; benadrukt dat een dergelijke kaart meer moet zijn dan een academische oefening en als praktisch instrument moet dienen voor concurrentievermogen, relevantie voor de arbeidsmarkt en mobiliteit; verzoekt de Commissie en de lidstaten ervoor te zorgen dat het Europees kwalificatiekader nauw gekoppeld is aan de economische behoeften, het industriebeleid en investeringen in vaardigheden en verzoekt haar de bestaande vaardigheidskloof op regionaal niveau uitvoerig en systematisch in kaart te brengen en een prognose te maken van de toekomstige vraag naar vaardigheden; onderstreept dat een dergelijke inventarisatie een effectbeoordeling moet omvatten en moet leiden tot sectorale en territoriale maatregelen om het potentieel van de groene transitie in alle regio's ten goede te komen;
29. benadrukt dat sterke sociale vangnetten en socialebeschermingsstelsels essentieel zijn om tijdens transitieperioden werknemers te ondersteunen en sociale cohesie te garanderen; verzoekt de lidstaten in overleg met de sociale partners en relevante maatschappelijke organisaties hun socialebeschermingsstelsels en essentiële overheidsdiensten te moderniseren en te versterken en tegelijkertijd de duurzaamheid ervan op lange termijn te waarborgen, zonder de financiële lasten voor kmo's te vergroten, met bijzondere aandacht voor gezondheidszorg, vervoer, onderwijs, beleid inzake sociale inclusie, inkomenssteun en betaalbare huisvesting, en voor de ondersteuning van aanbieders van sociale diensten zonder winstoogmerk, om deze bestand te maken tegen schokken als gevolg van de dubbele transitie en de gevolgen daarvan voor de arbeidsmarkt en ervoor te zorgen dat werknemers die getroffen worden door het verlies van hun baan, hun levensstandaard zo veel mogelijk kunnen handhaven;
30. dringt er bij de lidstaten op aan de aanbeveling van de Raad inzake sociale bescherming voor werknemers en zelfstandigen volledig uit te voeren; verzoekt de Commissie de risico's en de vooruitgang bij het uitvoeren van dergelijke maatregelen te monitoren via

het sociaal scorebord en het kader voor sociale convergentie; benadrukt dat het belangrijk is ervoor te zorgen dat het aanbod van nationale openbare diensten voor arbeidsvoorziening relevant is voor veranderende ontwikkelingen op de arbeidsmarkt, om mensen die als gevolg van transities van baan veranderen te ondersteunen en veranderingen van baan te faciliteren;

31. benadrukt dat het belangrijk is gerichte beleidsmaatregelen te nemen ter ondersteuning van mensen die het zwaarst door de dubbele transitie worden getroffen, met name mensen in kwetsbare situaties; onderstreept dat actieve steun en vroegtijdige interventies nodig zijn om te voorkomen dat mensen in kwetsbare situaties langdurig werkloos worden of ontmoedigde werknemers worden; verzoekt de lidstaten de actieve steun voor hoogwaardige werkgelegenheid aanzienlijk te verhogen, met name door de toegang tot het behoud van hoogwaardige werkgelegenheid te ondersteunen, ondernemerschap te bevorderen en het scheppen van hoogwaardige banen te stimuleren; wijst op de rol die programma's voor integratie op de arbeidsmarkt, gerichte aanbestedingen en lokale openbare werken spelen bij het scheppen van overgangsbanen; benadrukt dat bij lokale en regionale autoriteiten de capaciteit moet worden vergroot om met succes investeringen aan te trekken, samen te werken met doelgroepen bij de ontwikkeling en uitvoering van sociale steunregelingen en verdelingseffecten te meten;
32. onderstreept dat regelingen voor arbeidsduurvermindering moeten worden ondersteund en dat het belangrijk is gerichte steun te verlenen aan werknemers die door transities worden getroffen, voortbouwend op de positieve ervaring met SURE; verzoekt de Commissie een versterkt SURE-mechanisme voor te stellen dat gericht is op de groene en de digitale transitie, aangezien de ondersteuning van dergelijke tijdelijke maatregelen ter bescherming van de werkgelegenheid in tijden van crisis de overheidsuitgaven voor werkgelegenheidsbeleid en maatregelen voor een rechtvaardige transitie kan stabiliseren om de onmiddellijke gevolgen van de noodzakelijke transformatie van de EU-economie voor de werkgelegenheid te beperken, overeenkomstig de doelstellingen van een rechtvaardige transitie;
33. benadrukt dat de gevolgen voor de werkgelegenheid per regio en per bevolkingsgroep zullen verschillen; benadrukt in dit verband dat lokale burgers en belanghebbenden, met inbegrip van relevante maatschappelijke organisaties, bij de transitie moeten worden betrokken en de mogelijkheid moeten krijgen er actieve actoren van te zijn; benadrukt dat lokale en regionale overheden rechtstreeks moeten worden betrokken bij het ontwerp, de selectie en de monitoring van projecten, om ervoor te zorgen dat de financiering tegemoetkomt aan specifieke lokale behoeften en de diversificatie van regionale economieën ondersteunt; benadrukt dat overheidsinstanties tijdens de transitie strategisch overleg moeten voeren en moeten samenwerken met de sociale partners; benadrukt dat zinvolle participatie kan worden gewaarborgd door in een vroeg stadium raadplegingen te organiseren en duidelijke mandaten en stemrechten vast te leggen voor sociale partners, kmo's, het maatschappelijk middenveld, ondernemingen in de sociale economie en jongeren in regionale coördinatieorganen;
34. onderstreept dat collectieve onderhandelingen van cruciaal belang zijn voor eerlijke lonen, sociale rechtvaardigheid en democratie op het werk, maar dat nog steeds sprake is van een ongelijke dekkingsgraad; herinnert aan de verplichting van de lidstaten met

een dekkingsgraad inzake collectieve onderhandelingen van minder dan 80 % om nationale actieplannen op te stellen met duidelijke tijdschema's en specifieke maatregelen om de dekkingsgraad te verhogen; verzoekt de Commissie de lidstaten richtsnoeren en ondersteuning te bieden om de onderhandelingsstelsels te versterken, met name op sectoraal niveau, met volledige betrokkenheid van de sociale partners; benadrukt dat de EU en de lidstaten in het kader van de uitvoering van de aanbeveling van de Raad inzake het garanderen van een eerlijke transitie naar klimaatneutraliteit financiering moeten ondersteunen voor het opbouwen van de capaciteit van de sociale partners, met name op regionaal niveau, om deel te nemen aan een gestructureerde sociale dialoog en collectieve onderhandelingen over transitieplannen op ondernemingsniveau;

35. verzoekt de Commissie een effectbeoordeling uit te voeren, aangevuld met een concurrentievermogenstest en een kmo-test, en uiterlijk op 31 januari 2027 op basis van artikel 153, lid 2, punt b), in samenhang met artikel 153, lid 1, punten a), b), e) en h), VWEU, en het resultaat van bovengenoemde stappen, een wetgevingsvoorstel in te dienen over rechtvaardige transitie in de arbeidswereld, om uitvoering te geven aan de aanbevelingen in de bijlage bij dit verslag, teneinde de resterende lacunes in de bestaande wetgeving aan te pakken, en hierbij te voorkomen dat overlappende rechtsinstrumenten worden gecreëerd;
36. is van mening dat de financiële gevolgen van het verlangde voorstel gedekt moeten worden door bestaande begrotingstoewijzingen;
37. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie en bijgaande aanbevelingen te doen toekomen aan de Commissie en de Raad.

BIJLAGE BIJ DE ONTWERPRESOLUTIE: AANBEVELINGEN BETREFFENDE DE INHOUD VAN HET VERLANGDE VOORSTEL

Richtlijn voor een rechtvaardige transitie in de arbeidswereld: voor nieuwe banen zorgen en lokale economieën nieuw leven inblazen

Het Europees Parlement is van mening dat het door de Commissie voorgestelde wetgevingsbesluit de volgende beginselen en doelstellingen moet bevatten:

Aanbeveling 1: Algemeen doel van het voorstel

De algemene doelstelling van het voorstel moet de vaststelling zijn van een Uniekader van beleidsmaatregelen die kunnen worden toegepast in regio's die grote gevolgen ondervinden van de groene en de digitale transitie, met als doel een sociaal rechtvaardige en inclusieve transitie en het scheppen en beschermen van hoogwaardige banen te waarborgen.

Aanbeveling 2: Vorm van het voorstel

Het voorstel moet de vorm aannemen van een richtlijn.

Aangezien er een uitgebreid pakket maatregelen nodig is om deze doelstelling te verwezenlijken, moet het voorstel maatregelen bevatten op de volgende gebieden:

- a) arbeidsvoorwaarden;
- b) de integratie van personen die van de arbeidsmarkt zijn uitgesloten;
- c) het informeren en raadplegen van werknemers;
- d) verbetering van het arbeidsmilieu, om de veiligheid en de gezondheid van werknemers te beschermen.

Aanbeveling 3: Onderwerp van het voorstel

Het voorstel moet gericht zijn op het volgende:

- a) het opzetten van een specifiek kader met het oog op het anticiperen op en het in goede banen leiden van veranderingen in regio's en sectoren die een transitie doormaken, op basis van de beginselen van verplichte en tijdige informatieverstrekking en raadpleging van werknemers en hun vertegenwoordigers, sociale dialoog en collectieve onderhandelingen;
- b) het waarborgen dat het recht op informatieverstrekking aan en raadpleging van werknemers en hun vertegenwoordigers, zoals vastgelegd in Richtlijn 2002/14/EG en nationale bepalingen, in het kader van transities doeltreffend wordt toegepast;
- c) het invoeren van een individueel recht op opleiding tijdens werktijd voor werknemers;
- d) het vaststellen van nationale strategieën voor een rechtvaardige transitie, met bijzondere aandacht voor de ontwikkeling van een langetermijnvisie voor lokale economieën en de beroepsbevolking in alle regio's en sectoren die een transitie doormaken, ontwikkeld en uitgevoerd via een constructieve betrokkenheid van sociale partners en lokale actoren;
- e) het ontwikkelen van steunprogramma's voor bedrijven, met name kmo's en lokale actoren, om het scheppen van lokale banen te bevorderen;
- f) ervoor zorgen dat vraag en aanbod van arbeidskrachten en vaardigheden op elkaar worden afgestemd door middel van het gebruik van arbeidsmarktinformatie, betere samenwerking van lokale actoren en de sociale partners met aanbieders van opleidingen, en bevordering van de ontwikkeling van transitieplannen op bedrijfsniveau;

g) het ontwikkelen van een monitoringstructuur om strategische prognoses op te stellen met betrekking tot de gevolgen van de transitie en de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt.

Aanbeveling 4: Toepassing en handhaving

1. Het voorstel moet de bevoegdheid van de lidstaten eerbiedigen om voor werknemers gunstiger wettelijke of bestuursrechtelijke bepalingen toe te passen of in te voeren, dan wel de toepassing van voor werknemers gunstiger collectieve arbeidsovereenkomsten te bevorderen of toe te staan.

2. Het voorstel moet de autonomie van de sociale partners eerbiedigen, met inbegrip van het recht om over collectieve overeenkomsten te onderhandelen en deze te sluiten, en moet het mogelijk maken, als zij hier gezamenlijk om verzoeken, dat zij belast worden met de uitvoering ervan, op voorwaarde dat het nationale systeem te allen tijde kan waarborgen dat de met het voorstel beoogde resultaten worden behaald.

BIJLAGE: BEKENDMAKING VAN INPUT

Overeenkomstig artikel 8 van bijlage I bij het Reglement verklaart de rapporteur in het verslag input te hebben opgenomen over aangelegenheden in verband met het onderwerp van het dossier die in het kader van de opstelling van het verslag tot op het moment van goedkeuring ervan in de commissie door haar is ontvangen van de volgende belangenvertegenwoordigers die binnen het toepassingsgebied van het Interinstitutioneel Akkoord over een verplicht transparantieregister¹ vallen, of van de volgende vertegenwoordigers van overheidsinstanties van derde landen, met inbegrip van hun diplomatieke vertegenwoordigingen en ambassades:

1. Belangenvertegenwoordigers die binnen het toepassingsgebied van het Interinstitutioneel Akkoord over een verplicht transparantieregister vallen
European Trade Union Confederation (ETUC)
2. Vertegenwoordigers van overheidsinstanties van derde landen, met inbegrip van hun diplomatieke vertegenwoordigingen en ambassades
-

De bovenstaande lijst is opgesteld onder de exclusieve verantwoordelijkheid van de rapporteur.

De rapporteur verklaart dat aan natuurlijke personen die met hun naam en/of functie in de lijst worden vermeld privacyverklaring nr. 484 van het Europees Parlement (<https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do>) is verstrekt, waarin de voorwaarden voor de verwerking van hun persoonsgegevens en de rechten in verband met die verwerking worden toegelicht.

¹ Interinstitutioneel Akkoord van 20 mei 2021 tussen het Europees Parlement, de Raad van de Europese Unie en de Europese Commissie over een verplicht transparantieregister (PB L 207 van 11.6.2021, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2021/611/oj).

ADVIES VAN DE COMMISSIE JURIDISCHE ZAKEN INZAKE DE RECHTSGROND

Mevrouw Li Andersson
Voorzitter
Commissie werkgelegenheid en sociale zaken
BRUSSEL

Betreft: Advies inzake de rechtsgrond van de richtlijn voor een rechtvaardige transitie in de arbeidswereld: voor nieuwe banen zorgen en lokale economieën nieuw leven inblazen (2025/2131(INL))

Geachte mevrouw Andersson,

Op 13 mei 2025 hebben de coördinatoren van de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken (EMPL) de voorzitter opgedragen om te verzoeken om toestemming voor het opstellen van een initiatiefverslag van wetgevende aard (INL) overeenkomstig artikel 225 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU) en artikel 47 van het Reglement van het Europees Parlement, met aanbevelingen aan de Commissie, inzake “een richtlijn voor een rechtvaardige transitie in de arbeidswereld: voor nieuwe banen zorgen en lokale economieën nieuw leven inblazen”. De Conferentie van voorzitters heeft op 2 juli 2025 toestemming verleend voor het opstellen van het verslag.

Overeenkomstig artikel 47, lid 3, van het Reglement moet de ter zake bevoegde commissie de voor juridische zaken bevoegde commissie om advies verzoeken over de juistheid van de rechtsgrond, dat onverwijld moet worden uitgebracht. Een dergelijk verzoek is op 17 november 2025 door de voorzitter van de EMPL-commissie verzonden.

De Commissie juridische zaken heeft de juistheid van de in het betrokken ontwerp van initiatiefverslag voorgestelde rechtsgrond onderzocht tijdens haar buitengewone vergadering van 11 december 2025.

II – Achtergrond

Het verzoek om toestemming voor het initiatiefverslag van wetgevende aard werd ingediend in overeenstemming met punt VII van bijlage VI bij het Reglement, waarbij de EMPL-commissie de bevoegdheid wordt verleend op het gebied van het werkgelegenheidsbeleid en alle aspecten van het sociaal beleid, met inbegrip van arbeidsomstandigheden, sociale zekerheid, sociale inclusie en sociale bescherming.

Het doel van het initiatiefverslag van wetgevende aard is de Commissie te verzoeken wetgevingsmaatregelen inzake een rechtvaardige transitie in de arbeidswereld voor te stellen om het scheppen van banen en de revitalisering van lokale economieën te bevorderen.

De EMPL-commissie heeft keer op keer gewezen op het belang van een sociaal rechtvaardige transitie, met name voor gemeenschappen en werknemers die onevenredig zwaar worden

getroffen door de afbouw van fossiele brandstoffen en koolstofintensieve industrieën. De EMPL-commissie heeft dergelijke kwesties behandeld in het kader van haar verslag over het “Scheppen van werkgelegenheid: rechtvaardige transitie en investeren met impact”¹, waarin wordt gewezen op de cruciale rol van het JTF bij het aanpakken van de sociale dimensies van de groene transitie. De commissie drong ook aan op voldoende financiële middelen voor het JTF, een uitbreiding van het toepassingsgebied ervan en een betere coördinatie met andere financiële instrumenten om uitgebreide steun voor getroffen werknemers en regio’s te waarborgen.

De Europese Commissie moet uiterlijk op 30 juni 2025 een tussentijdse evaluatie van het JTF uitvoeren (opgenomen in het werkprogramma van de Commissie voor 2025 voor het tweede kwartaal). Deze evaluatie heeft tot doel de vooruitgang te beoordelen die is geboekt bij de verwezenlijking van de specifieke doelstelling van artikel 2 van Verordening (EU) 2021/1056 van het Europees Parlement en de Raad van 24 juni 2021 tot oprichting van het Fonds voor een rechtvaardige transitie² om “regio’s en mensen in staat te stellen om te gaan met de sociale, werkgelegenheids-, economische en milieueffecten van de transitie”. De bevindingen van deze evaluatie kunnen feitelijke gegevens opleveren om verdere analyses uit te werken en vooruitgang mogelijk maken bij het aanpakken van uitdagingen zoals het verbeteren van de inzetbaarheid op lange termijn van ontslagen werknemers, het ondersteunen van omscholing om tegemoet te komen aan de lokale vraag op de arbeidsmarkt en het verminderen van het risico op armoede en uitsluiting van de meest kwetsbare lokale groepen.

Tegen deze achtergrond is EMPL voornemens van de gelegenheid gebruik te maken om de Commissie te verzoeken een alomvattende richtlijn inzake een rechtvaardige transitie voor te stellen om te zorgen voor brede steun voor de getroffen werknemers. Het doel van dit voorstel voor een initiatiefverslag van wetgevende aard is het aandragen van een kader voor de rechtvaardige transitie om ervoor te zorgen dat nationale en regionale inspanningen leiden tot het scheppen van werkgelegenheid in de getroffen regio’s. Het kader moet strategieën en concrete maatregelen omvatten die de ontwikkeling van levensvatbare economische alternatieven stimuleren en de nodige investeringen aantrekken. Daarnaast is het verslag bedoeld als input van het Parlement voor de “routekaart voor hoogwaardige banen” van de Commissie.

Het initiatiefverslag van wetgevende aard is voornamelijk gebaseerd op artikel 153, lid 2, punt b), in samenhang met artikel 153, lid 1, punten a), b), e) en h), VWEU, die betrekking hebben op kwesties in verband met de bescherming van de gezondheid en veiligheid van werknemers, de arbeidsvoorwaarden, de informatie en de raadpleging van werknemers en de integratie van personen die van de arbeidsmarkt zijn uitgesloten.

¹ Europees Parlement, resolutie van 23 november 2023 over het scheppen van werkgelegenheid: rechtvaardige transitie en investeren met impact (P9_TA(2023)0438).

² PB L 231 van 30.6.2021, blz. 1.

III – De relevante Verdragsbepalingen

Titel X “Sociale politiek” van het derde deel van het VWEU bevat onder meer het volgende artikel (markering toegevoegd):

Artikel 153

(oud artikel 137 VEG)

1. Ter verwezenlijking van de doelstellingen van artikel 151 wordt het optreden van de lidstaten op de volgende gebieden door de Unie ondersteund en aangevuld:

- a) de verbetering van met name het arbeidsmilieu, om de veiligheid en de gezondheid van de werknemers te beschermen;**
- b) arbeidsvoorwaarden;**
- c) de sociale zekerheid en de sociale bescherming van de werknemers;**
- d) de bescherming van de werknemers bij beëindiging van de arbeidsovereenkomst;**
- e) de informatie en de raadpleging van de werknemers;**
- f) de vertegenwoordiging en collectieve verdediging van de belangen van werknemers en werkgevers, met inbegrip van de medezeggenschap, onder voorbehoud van lid 5;**
- g) de werkgelegenheidsvoorwaarden voor onderdanen van derde landen die op wettige wijze op het grondgebied van de Unie verblijven;**
- h) de integratie van personen die van de arbeidsmarkt zijn uitgesloten, onverminderd artikel 166;**
- i) de gelijkheid van mannen en vrouwen wat hun kansen op de arbeidsmarkt en de behandeling op het werk betreft;**
- j) de bestrijding van sociale uitsluiting;**
- k) de modernisering van de stelsels voor sociale bescherming, onverminderd punt c).**

2. Te dien einde kunnen het Europees Parlement en de Raad:

- a) maatregelen aannemen die erop gericht zijn de samenwerking tussen de lidstaten aan te moedigen door middel van initiatieven ter verbetering van de kennis, ontwikkeling van de uitwisseling van informatie en optimale praktijken, bevordering van innoverende benaderingswijzen en evaluatie van ervaringen, met uitsluiting van harmonisatie van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen van de lidstaten;**
- b) op de in lid 1, onder a) tot en met i), bedoelde gebieden door middel van richtlijnen minimumvoorschriften vaststellen die geleidelijk van toepassing zullen worden, met inachtneming van de in elk van de lidstaten bestaande omstandigheden en technische voorschriften. In deze richtlijnen wordt vermeden zodanige administratieve, financiële en**

juridische verplichtingen op te leggen dat de oprichting en ontwikkeling van kleine en middelgrote ondernemingen daardoor zou kunnen worden belemmerd.

Het Europees Parlement en de Raad besluiten volgens de gewone wetgevingsprocedure na raadpleging van het Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's.

Op de in lid 1, onder c), d), f) en g), bedoelde gebieden besluit de Raad volgens een bijzondere wetgevingsprocedure, met eenparigheid van stemmen, na raadpleging van het Europees Parlement en de beide Comités.

De Raad kan op voorstel van de Commissie en na raadpleging van het Europees Parlement met eenparigheid van stemmen besluiten dat de gewone wetgevingsprocedure van toepassing is op lid 1, punten d), f) en g).

3. *Een lidstaat kan de sociale partners, indien zij gezamenlijk daarom verzoeken, belasten met de uitvoering van de krachtens lid 2 vastgestelde richtlijnen of, in voorkomend geval, de uitvoering van een overeenkomstig artikel 155 vastgesteld besluit van de Raad.*

In dat geval verzekert de lidstaat zich ervan dat de sociale partners, uiterlijk op de datum waarop een richtlijn of een besluit moet zijn omgezet of uitgevoerd, de nodige maatregelen bij overeenkomst hebben ingevoerd; de betrokken lidstaat moet zelf alle maatregelen treffen om de in de betrokken richtlijn of het betrokken besluit voorgeschreven resultaten te allen tijde te kunnen waarborgen.

4. *De krachtens dit artikel vastgestelde bepalingen:*

- *laten het recht van de lidstaten om de fundamentele beginselen van hun socialezekerheidsstelsel vast te stellen onverlet en mogen geen aanmerkelijke gevolgen hebben voor het financiële evenwicht van dat stelsel;*
- *beletten niet dat een lidstaat maatregelen met een hogere graad van bescherming handhaaft of invoert welke met de Verdragen verenigbaar zijn.*

5. *Dit artikel is niet van toepassing op de beloning, het recht van vereniging, het stakingsrecht of het recht tot uitsluiting.*

Titel XVIII "Economische, sociale en territoriale samenhang" van het derde deel van het VWEU bevat onder meer het volgende artikel (markering toegevoegd):

Artikel 174

(oud artikel 158 VEG)

Teneinde de harmonische ontwikkeling van de Unie in haar geheel te bevorderen, ontwikkelt en vervolgt de Unie haar optreden gericht op de versterking van de economische, sociale en territoriale samenhang.

De Unie stelt zich in het bijzonder ten doel, de verschillen tussen de ontwikkelingsniveaus van de onderscheiden regio's en de achterstand van de minst begunstigde regio's te verkleinen.

Wat betreft die regio's wordt bijzondere aandacht besteed aan de plattelandsgebieden, de regio's die een industriële overgang doormaken, en de regio's die kampen met ernstige en permanente natuurlijke of demografische belemmeringen, zoals de meest noordelijke regio's met een zeer geringe bevolkingsdichtheid, alsmede insulaire, grensoverschrijdende en berggebieden.

Artikel 175

(oud artikel 159 VEG)

De lidstaten voeren hun economische beleid en coördineren dit mede met het oog op het verwezenlijken van de doelstellingen van artikel 174. De vaststelling en de tenuitvoerlegging van het beleid en van de maatregelen van de Unie en de totstandbrenging van de interne markt houden rekening met de doelstellingen van artikel 174 en dragen bij tot de verwezenlijking daarvan. De Unie ondersteunt deze verwezenlijking tevens door haar optreden via de structuurfondsen (Europees Oriëntatie- en Garantiefonds voor de Landbouw, afdeling Oriëntatie, Europees Sociaal Fonds, Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling), de Europese Investeringsbank en de andere bestaande financieringsinstrumenten.

De Commissie brengt om de drie jaar aan het Europees Parlement, de Raad, het Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's verslag uit over de vooruitgang die is geboekt bij de verwezenlijking van de economische, sociale en territoriale samenhang, alsmede over de wijze waarop de diverse in dit artikel bedoelde middelen daartoe hebben bijgedragen. Dit verslag gaat in voorkomend geval vergezeld van passende voorstellen.

Indien specifieke maatregelen buiten de fondsen om noodzakelijk blijken, kunnen zulke maatregelen, onverminderd de maatregelen waartoe in het kader van ander beleid van de Unie wordt besloten, door het Europees Parlement en de Raad volgens de gewone wetgevingsprocedure na raadpleging van het Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's worden vastgesteld.

IV – Rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie betreffende de keuze van de rechtsgrondslag

Het Hof van Justitie van de Europese Unie (HvJ-EU) beschouwt de keuze van de juiste rechtsgrondslag vanouds als een kwestie van constitutioneel belang aangezien hierdoor de naleving van het beginsel van bevoegdheidstoedeling (artikel 5 van het Verdrag betreffende de Europese Unie) wordt gewaarborgd en de aard en de omvang van de bevoegdheid van de Unie worden bepaald.³

Volgens vaste rechtspraak mag de keuze van de rechtsgrondslag van een handeling van de Unie niet alleen afhangen van de opvatting van een instelling omtrent het nagestreefde doel, maar moet deze berusten op objectieve gegevens die voor rechterlijke toetsing vatbaar zijn, waaronder met name het doel en de inhoud van de handeling.⁴

Indien bij het onderzoek van een handeling blijkt dat zij een tweeledig doel heeft of dat er sprake is van twee componenten, waarvan er een kan worden gezien als hoofddoel of voornaamste component, terwijl het andere doel of de andere component slechts van

³ Advies 2/00, Protocol van Cartagena, ECLI:EU:C:2001:664, punt 5.

⁴ Zaak C-300/89, *Commissie/Raad* ("titaandioxide"), ECLI:EU:C:1991:244, punt 10.

ondergeschikt belang is, moet die handeling op één enkele rechtsgrondslag worden gebaseerd, namelijk die welke het hoofddoel of de voornaamste component vereist.⁵ Alleen indien wordt aangetoond dat de handeling tegelijkertijd verschillende doeleinden heeft die onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn, zonder dat de ene secundair en indirect is ten opzichte van de andere, kan zij bij wijze van uitzondering op de verschillende overeenkomstige rechtsgrondslagen worden gebaseerd.⁶ Dit is echter alleen mogelijk wanneer de voor beide rechtsgrondslagen vastgestelde procedures niet onverenigbaar zijn met en geen afbreuk doen aan het recht van het Europees Parlement.⁷

V – Doel en inhoud van het initiatiefverslag

In aanbeveling 1 van het voorstel voor een initiatiefverslag van wetgevende aard, zoals voortgekomen uit de definitieve compromisamendementen, wordt de algemene doelstelling van het voorstel uiteengezet: *“de algemene doelstelling van het voorstel is de vaststelling van een Uniekader van beleidsmaatregelen die kunnen worden toegepast in regio’s die grote gevolgen ondervinden van de groene en de digitale transitie, met als doel een sociaal rechtvaardige en inclusieve transitie en het scheppen en beschermen van hoogwaardige banen te waarborgen”*.

Paragraaf 1 van de ontwerpresolutie werpt meer licht op het doel van het voorstel voor een initiatiefverslag van wetgevende aard: *“[het Parlement] is van mening dat een wetgevend kader dat gericht is op de aanpak van uitdagingen en het benutten van de kansen die zich op de werkplek voordoen in verband met een rechtvaardige transitie, uiterst belangrijk is om toereikende minimumnormen te waarborgen die zowel werknemers als werkgevers duidelijkheid en structuur bieden bij het anticiperen op en het in goede banen leiden van veranderingen, en die uiteindelijk de veerkracht, het concurrentievermogen en de opwaartse sociale convergentie en sociale rechtvaardigheid van de Unie ten goede komen.”*

Hieruit kan worden afgeleid dat de algemene doelstelling van het voorstel voor een initiatiefverslag van wetgevende aard volgens aanbeveling 1 bestaat uit twee onderling samenhangende maar onderscheiden elementen: a) het doel een sociaal rechtvaardige en inclusieve transitie te waarborgen; b) het scheppen en beschermen van hoogwaardige banen.

Overigens moet worden benadrukt dat de doelstelling van het voorstel voor een initiatiefverslag van wetgevende aard zeer ruim is geformuleerd, wat het moeilijker maakt om nauwkeurig een concreet verband te leggen met een specifiek element uit hoofde van artikel 153, lid 1, VWEU.

Bijgevolg zouden de bevoegdheidsgebieden uit hoofde van artikel 153, lid 1, punten a), b), e) en h), VWEU het toekomstige wetgevingsvoorstel naar behoren kunnen onderbouwen, indien dit wetgevingsvoorstel de algemene doelstelling van het voorstel voor een initiatiefverslag van wetgevende aard concretiseert met betrekking tot deze vier elementen. Als de algemene doelstelling echter niet beperkt blijft tot de strekking van artikel 153, lid 1, VWEU, kan een aanvullende rechtsgrondslag nodig zijn (zie deel VI — Analyse hieronder).

⁵ Zaak C-137/12, *Commissie/Raad*, ECLI:EU:C:2013:675, punt 53 en aldaar aangehaalde rechtspraak.

⁶ Zaak C-300/89, punten 13 en 17; zaak C-42/97, *Parlement/Raad*, ECLI:EU:C:1999:81, punt 38; advies 2/00, punt 23; zaak C-94/03, *Commissie/Raad* (“*Verdrag van Rotterdam*”), ECLI:EU:C:2006:2; en zaak C-178/03, *Commissie/Parlement en Raad*, ECLI:EU:C:2006:4, punten 36 en 43.

⁷ Zaak C-300/89, punten 17-25; zaak C-268/94, *Portugal/Raad*, ECLI:EU:C:1996:461.

Wat de inhoud van het voorstel voor een initiatiefverslag van wetgevende aard betreft, wordt in aanbeveling 2 (zoals gespecificeerd in het ontwerpverslag en niet gewijzigd door de compromisamendementen) gepreciseerd dat het voorstel de vorm van een richtlijn moet aannemen en dat het maatregelen moet bevatten op de volgende gebieden: *a) arbeidsvoorwaarden; b) de integratie van personen die van de arbeidsmarkt zijn uitgesloten; c) het informeren en raadplegen van werknemers; d) verbetering van het arbeidsmilieu, om de veiligheid en de gezondheid van de werknemers te beschermen.* Het is duidelijk dat deze elementen volledig overeenstemmen met respectievelijk artikel 153, lid 1, punten b), h), e) en a), VWEU. Als het toekomstige wetgevingsvoorstel inderdaad zulke autonome en afzonderlijke, maar toch onlosmakelijk met elkaar verbonden elementen bevat, is er geen enkele reden die het gebruik van alle vier bevoegdheidsgebieden zou uitsluiten.

Vervolgens wordt in aanbeveling 3 de eigenlijke inhoud van het voorstel voor een initiatiefverslag van wetgevende aard uiteengezet, en daarin zijn de volgende beleidsmaatregelen opgenomen:

- a) het opzetten van een specifiek kader met het oog op het anticiperen op en het in goede banen leiden van veranderingen in regio's en sectoren die een transitie doormaken, op basis van de beginselen van verplichte en tijdige informatieverstrekking en raadpleging van werknemers en hun vertegenwoordigers, sociale dialoog en collectieve onderhandelingen;*
- b) het waarborgen dat het recht op informatieverstrekking aan en raadpleging van werknemers en hun vertegenwoordigers, zoals vastgelegd in Richtlijn 2002/14/EG en nationale bepalingen, in het kader van transities doeltreffend wordt toegepast;*
- c) het invoeren van een individueel recht op opleiding tijdens werktijd voor werknemers;*
- d) het vaststellen van nationale strategieën voor een rechtvaardige transitie, met bijzondere aandacht voor de ontwikkeling van een langetermijnvisie voor lokale economieën en de beroepsbevolking in alle regio's en sectoren die een transitie doormaken, ontwikkeld en uitgevoerd via een constructieve betrokkenheid van sociale partners en lokale actoren;*
- e) het ontwikkelen van steunprogramma's voor bedrijven, met name kmo's en lokale actoren, om het scheppen van lokale banen te bevorderen;*
- f) ervoor zorgen dat vraag en aanbod van arbeidskrachten en vaardigheden op elkaar worden afgestemd door middel van het gebruik van arbeidsmarktinformatie, betere samenwerking van lokale actoren en de sociale partners met aanbieders van opleidingen, en bevordering van de ontwikkeling van transitieplannen op bedrijfsniveau;*
- g) het ontwikkelen van een monitoringstructuur om strategische prognoses op te stellen met betrekking tot de gevolgen van de transitie en de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt.*

VI – Analyse

a) Artikel 153 VWEU

Vooraf moet worden opgemerkt dat de voorgestelde beleidsmaatregelen in grote mate onvoldoende gespecificeerd zijn, met als gevolg dat de hiernavolgende analyse bij de beoordeling van de verenigbaarheid met de aangevoerde rechtsgrondslag niet de gewenste mate van nauwkeurigheid kan bieden.

Ten eerste is er met betrekking tot artikel 153, lid 1, punt a), VWEU, op grond waarvan de Unie kan optreden (uit hoofde van artikel 153, lid 2, punt b), VWEU) op het vlak van de verbetering van het arbeidsmilieu om de veiligheid en de gezondheid van de werknemers te beschermen, geen specifieke bepaling in het kader van de in aanbeveling 3 genoemde maatregelen waaruit zou blijken dat een beroep moet worden gedaan op dit bevoegdheidsgebied.

Alleen in paragraaf 10 quater van de ontwerpresolutie wordt expliciet verwezen naar kwesties op het gebied van de veiligheid en de gezondheid op het werk. Overeenkomstig die paragraaf *“...benadrukt [het Parlement] dat het belangrijk is in de context van de dubbele transitie op proactieve wijze de veranderende risico's aan te pakken die werktaken, patronen en werkplekken kunnen inhouden inzake gezondheid en veiligheid op het werk, met name milieu- en psychosociale risico's; verzoekt [het] de Commissie een alomvattende evaluatie uit te voeren van het huidige strategische kader voor gezondheid en veiligheid op het werk en het bestaande wetgevingskader inzake gezondheid en veiligheid op het werk, teneinde de resterende lacunes in kaart te brengen, ervoor te zorgen dat het EU-acquis geschikt blijft voor het beoogde doel en input te verkrijgen voor het ontwerp van het strategisch kader voor de periode na 2027”*.

Bijgevolg lijkt het niet nodig een beroep te doen op het toepassingsgebied van artikel 153, lid 1, punt a), VWEU, gezien de inhoud van het voorstel voor een initiatiefverslag van wetgevende aard, zoals uiteengezet in aanbeveling 3. Mocht het toekomstige wetgevingsvoorstel echter, in overeenstemming met paragraaf 10 quater, aanzienlijk verder gaan op het gebied van de gezondheid en veiligheid van werknemers, dan kan een dergelijke optie noodzakelijk worden geacht.

Ten tweede moet er met betrekking tot artikel 153, lid 1, punt b), VWEU, op grond waarvan de Unie kan optreden (uit hoofde van artikel 153, lid 2, punt b), VWEU) inzake aangelegenheden die verband houden met “arbeidsvoorwaarden”, aan worden herinnerd dat dit gebied een bijzonder brede werkingssfeer heeft, aangezien het betrekking kan hebben op elke maatregel die in grote lijnen onder deze overkoepelende term “arbeidsvoorwaarden” valt.

Punt c) van aanbeveling 3 verwijst naar het invoeren van een individueel recht op opleiding tijdens werktijd voor werknemers, wat in ruime zin samengaat met de verbetering van de arbeidsomstandigheden. In paragraaf 5 van de ontwerpresolutie wordt voorts het volgende toegevoegd: *“[het Parlement] benadrukt dat het tekort aan geschoolde werknemers alleen maar op doeltreffende wijze kan worden teruggedrongen als de beschikbaarheid en de toegankelijkheid van onderwijs, (om)scholing en opleidingen worden verbeterd; [het] benadrukt dat een sociale dialoog tussen werknemers en werkgevers over de manier om te voorzien in opleidingsmogelijkheden die zijn afgestemd op de behoeften van de arbeidsmarkt en die het evenwicht tussen werk en privéleven eerbiedigen, van essentieel belang is en moet worden vergemakkelijkt; [het] is er vast van overtuigd dat een individueel recht op opleiding voor werknemers tijdens de werktijd om de belangrijkste belemmeringen in verband met het volgen van opleiding aan te pakken, kan zorgen voor hoogwaardige bijscholing of omscholing, opleiding voor werknemers en ondersteuning bij loopbaanontwikkeling, met het oog op een voorspelbaar en stabiel aanbod aan geschoolde werknemers [...]”*.

Daarom zou artikel 153, lid 1, punt b), VWEU een passend bevoegdheidsgebied kunnen uitmaken voor dit autonoom onderdeel van het voorstel voor een initiatiefverslag van wetgevende aard.

Ten derde zijn de punten a) en b) van aanbeveling 3 relevant met betrekking tot artikel 153, lid 1, punt e), VWEU, op grond waarvan de Unie kan optreden (uit hoofde van artikel 153, lid 2, punt b), VWEU) op het vlak van de informatie en raadpleging van werknemers. Onder punt a) wordt de informatie en raadpleging van werknemers genoemd in de context van een specifiek kader om *“te anticiperen op veranderingen in regio's en sectoren die met transities worden geconfronteerd, en deze in goede banen te leiden”*. Het is onduidelijk of de verplichte en tijdige informatie en raadpleging van werknemers en hun vertegenwoordigers louter fungeert als een onderliggend beginsel dat ten grondslag moet liggen aan dit specifieke kader, of dat dit wellicht leidt tot meer concrete regelingen die in dit verband moeten worden uitgevoerd. Punt b) heeft betrekking op de daadwerkelijke toepassing van het recht op informatie en raadpleging van werknemers en hun vertegenwoordigers, zoals vastgelegd in Richtlijn 2002/14/EG⁸ en nationale bepalingen.

In paragraaf 4 van de ontwerpresolutie wordt het volgende toegevoegd: *“[het Parlement] wijst erop dat het anticiperen op en het in goede banen leiden van veranderingen van het allergrootste belang is om ervoor te zorgen dat zowel werkgevers en werknemers als regionale en lokale overheden en gemeenschappen met succes de groene en de digitale transitie kunnen doorstaan en doeltreffend het hoofd kunnen bieden aan de economische uitdagingen in verband met ongunstige geopolitieke gebeurtenissen en deze in mogelijkheden kunnen ombuigen; [het] benadrukt dat met een goede voorafgaande planning van de transitie ontslagen kunnen worden voorkomen en banen kunnen worden gecreëerd, blijvende veerkracht in het bedrijfsleven kan worden gerealiseerd en optimaal gebruik kan worden gemaakt van de beschikbare middelen; [het] benadrukt dat dergelijke plannen beslissingen vereisen die waarschijnlijk zullen leiden tot substantiële veranderingen in de arbeidsorganisatie en daarom moeten worden ontwikkeld in een ruim partnerschap, via het kader van de sociale dialoog en collectieve onderhandelingen, met volledige eerbiediging van het recht op informatie en raadpleging; [het] verzoekt de Commissie in dit verband de volledige tenuitvoerlegging te monitoren en te handhaven van het in Richtlijn 2002/14/EG vastgestelde kader [...]”*

De materiële bepalingen die het initiatiefverslag van wetgevende aard beoogt vast te stellen met betrekking tot de informatie en raadpleging van werknemers, blijven derhalve grotendeels onbepaald. Het lijkt erop dat artikel 153, lid 1, punt e), VWEU hier op passende wijze kan worden gebruikt; de concrete maatregelen moeten echter op een meer tastbare manier worden uitgewerkt in het toekomstige wetgevingsvoorstel, in die mate dat zij een op zichzelf staand materieel onderdeel kunnen vormen dat onlosmakelijk verbonden moet zijn met andere materiële onderdelen die onder verschillende bevoegdheidsgebieden vallen, in voorkomend geval.

Wat ten slotte artikel 153, lid 1, punt h), VWEU betreft, voorziet dit bevoegdheidsgebied in maatregelen van de Unie (uit hoofde van artikel 153, lid 2, punt b), VWEU) met betrekking tot de integratie van personen die van de arbeidsmarkt zijn uitgesloten, onverminderd artikel 166 VWEU. Het is niet duidelijk welke van de in aanbeveling 3 genoemde maatregelen minimale harmonisatievereisten zouden inhouden voor de integratie van personen die van de arbeidsmarkt zijn uitgesloten, en evenmin is duidelijk op welke categorie van dergelijke personen deze maatregelen gericht zouden zijn.

⁸ Richtlijn 2002/14/EG van het Europees Parlement en de Raad van 11 maart 2002 tot vaststelling van een algemeen kader betreffende de informatie en de raadpleging van de werknemers in de Europese Gemeenschap (PB L 80 van 23.3.2002, blz. 29).

Paragraaf 6 bis van de ontwerpresolutie benadrukt het volgende “... [het Parlement] *eist een grotere bescherming tegen onterecht ontslag en dringt erop aan dat aan werknemers die getroffen worden door herstructureringsmaatregelen toegang wordt gegarandeerd tot passende schadevergoeding, omscholingsmogelijkheden en steun bij het vinden van een nieuwe baan*”; Onder verwijzing naar de lopende herziening van het Europees Fonds voor aanpassing aan de globalisering voor ontslagen werknemers (“EFG-verordening”)⁹ benadrukt het Parlement in paragraaf 10 ter “*dat actieve arbeidsmarkt- en socialebeschermingsmaatregelen belangrijk zijn voor de terugkeer van ontslagen werknemers op de arbeidsmarkt na grote herstructureringsmaatregelen*” en “*verzoekt [het] de Commissie in het volgende MFK te zorgen voor voortgezette specifieke steun voor werknemers die ontslagen worden of voor wie ontslag dreigt als gevolg van grote herstructureringsmaatregelen*”.

In het licht van paragraaf 6 bis zou artikel 153, lid 1, punt h), VWEU derhalve een passend bevoegdheidsgebied kunnen zijn voor maatregelen die worden genomen met het oog op de terugkeer van ontslagen werknemers op de arbeidsmarkt, waarbij er echter rekening mee dient te worden gehouden dat voor dergelijke steun, indien deze wordt ingepast in het kader van het volgende MFK, de rechtsgrondslag uit hoofde van artikel 175, lid 3, VWEU nodig kan zijn (zie ook hieronder), zoals het geval is bij de EFG-verordening.

Paragraaf 10 bis van de ontwerpresolutie zou ook tot dit bevoegdheidsgebied kunnen behoren. Paragraaf 10 bis luidt immers als volgt: “[Het Parlement] *herinnert eraan dat het belangrijk is in alle beleidsmaatregelen die betrekking hebben op de dubbele transitie, handicaps te mainstreamen en voor jonge, oudere, laaggeschoolde en vrouwelijke werknemers een intersectionele aanpak te volgen, bijvoorbeeld door te zorgen voor redelijke aanpassingen in onderwijs en opleiding*”. Het is echter belangrijk te benadrukken dat een beroep op deze bevoegdheid geen afbreuk mag doen aan het harmonisatieverbod van artikel 166 VWEU met betrekking tot aangelegenheden die verband houden met de inhoud en de organisatie van beroepsopleidingen.

b) Artikel 175 VWEU

Hierbij moet worden opgemerkt dat bepaalde van de in aanbeveling 3 opgenomen maatregelen de vraag doen rijzen of zij verenigbaar zijn met artikel 153, lid 1, VWEU, waardoor een beroep op aanvullende of alternatieve rechtsgrondslagen aan de orde blijft, afhankelijk van de ontwikkeling van het toekomstige wetgevingsvoorstel.

Zoals hierboven vermeld, verwijst punt d) van aanbeveling 3 bijvoorbeeld naar het vaststellen van nationale strategieën voor een rechtvaardige transitie, met bijzondere aandacht voor de ontwikkeling van een langetermijnvisie voor lokale economieën en de beroepsbevolking in alle regio's en sectoren die een transitie doormaken. Bovendien wordt in punt e) verwezen naar de ontwikkeling van steunprogramma's voor bedrijven, met als doel het scheppen van banen te bevorderen.

In dit verband zijn ook de paragrafen 6 en 7 relevant. Paragraaf 6 verwijst naar de nationale strategieën voor een rechtvaardige transitie, waarin “*de gevolgen van de groene en de digitale transitie voor regio's, afzonderlijke sectoren en de respectieve werknemers in kaart moeten worden gebracht en [...] er een omvattend transversaal plan moet worden vastgesteld om de gevolgen ervan te verzachten*”; [het Parlement] *wijst erop dat het belangrijk is dat er een langetermijnvisie en een langetermijnstrategie voor de lokale en regionale economische*

⁹ 2025/0073(COD)

transitie worden ontwikkeld, met betrokkenheid van publieke en private actoren, het maatschappelijk middenveld en de sociale economie;” en “wijst erop dat directe investeringen in innovatie en het vergroten van de aantrekkelijkheid van regio’s [...] noodzakelijk zijn om werknemers te behouden en hoogwaardige banen te scheppen”. In paragraaf 7 dringt het Parlement “er bij de lidstaten en de regionale autoriteiten op aan om programma’s te ontwikkelen en bestaande programma’s te versterken die erop gericht zijn start-ups en kmo’s in regio’s die te maken hebben met de dubbele transitie te ondersteunen, zodat zij kunnen overleven en groeien; [het] benadrukt dat investeringsstimulansen in combinatie met sociale voorwaarden kunnen helpen bedrijven aan te trekken naar kwetsbare regio’s en tegelijkertijd de duurzame ontwikkeling van de lokale economie kunnen waarborgen; [...] [het] verzoekt de Commissie specifieke steun voor kmo’s te garanderen in het kader van de toekomstige financiering voor een rechtvaardige transitie; verzoekt de Europese Commissie voorts de deelname van kmo’s aan programma’s voor een rechtvaardige transitie bij te houden”.

Voor zover het toekomstige voorstel maatregelen vereist, met name in de vorm van financiële maatregelen met betrekking tot relevante financieringsprogramma’s van de EU, om de sociale, economische en territoriale cohesie op autonome wijze te bevorderen, zoals kan worden afgeleid uit de bovengenoemde leden, kunnen aanvullende rechtsgrondslagen nodig zijn. De meest voor de hand liggende optie zou dan artikel 175, derde alinea, VWEU zijn, waarin staat te lezen dat indien specifieke maatregelen buiten de structuurfondsen om noodzakelijk blijken, zulke maatregelen, onverminderd de maatregelen waartoe in het kader van ander beleid van de Unie wordt besloten, door het Europees Parlement en de Raad volgens de gewone wetgevingsprocedure na raadpleging van het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Europees Comité van de Regio’s kunnen worden vastgesteld. In dit verband zij er ook aan herinnerd dat de oprichting van het bovengenoemde Fonds voor een rechtvaardige transitie ook artikel 175, lid 3, VWEU als rechtsgrondslag heeft.

c) Aanvullende elementen

Artikel 149 VWEU voorziet tevens in het aannemen van stimuleringsmaatregelen die erop gericht zijn de samenwerking tussen de lidstaten aan te moedigen en hun werkgelegenheidsbeleid te ondersteunen door middel van initiatieven ter ontwikkeling van de uitwisseling van informatie en optimale praktijken, verstrekking van vergelijkende analyses en advies, alsmede bevordering van innoverende benaderingswijzen en evaluatie van ervaringen, in het bijzonder door gebruik te maken van proefprojecten. Het is echter duidelijk dat een dergelijke rechtsgrondslag elke harmonisatie van de wet- en regelgeving van de lidstaten uitsluit. Als het dus de bedoeling is om een richtlijn voor te stellen die de nationale wetgeving harmoniseert, overeenkomstig aanbeveling 2, dan kan artikel 149 VWEU niet worden gebruikt, aangezien dit artikel alleen het aannemen van stimuleringsmaatregelen toestaat.

VII – Conclusie en aanbeveling

Op haar vergadering van 11 december 2025 besloot de Commissie juridische zaken dienovereenkomstig met 19 stemmen voor en 2 tegen, bij 3 onthoudingen¹⁰, dat het voorstel

¹⁰ Bij de eindstemming waren aanwezig: Ilhan Kyuchyuk (voorzitter); Mario Mantovani (ondervoorzitter); Lara Wolters (ondervoorzitter), Emil Radev (ondervoorzitter); Maravillas Abadía Jover, Pascal Canfin; Dóra Dávid (ter vervanging van Axel Voss, overeenkomstig artikel 216, lid 7); Juan Carlos Girauta Vidal; Monika Hohlmeier (ter vervanging van Lukas Mandl, overeenkomstig artikel 216, lid 7); Mariusz Kamiński (ter vervanging van Tobiasz Bocheński, overeenkomstig artikel 216, lid 7); Billy Kelleher (ter vervanging van

voor een initiatiefverslag van wetgevende aard op passende wijze kon worden gebaseerd op artikel 153, lid 2, punt b), in samenhang met artikel 153, lid 1, punt b), VWEU. Dit moet echter ook duidelijker worden weergegeven in de doelstelling van het voorstel, die in zijn huidige vorm nog steeds erg ruim is.

Wat artikel 153, lid 1, punten a) en h), VWEU betreft, bevatten de doelstelling en de inhoud van het voorstel voor een initiatiefverslag van wetgevende aard geen concrete elementen die een beroep op deze bevoegdheidsgebieden daadwerkelijk zouden rechtvaardigen. Zij kunnen echter passend worden geacht indien die elementen in het toekomstige wetgevingsvoorstel nader worden uitgewerkt, gezien de impuls die wordt gegeven door de relevante paragrafen van de ontwerpresolutie.

Wat artikel 153, lid 1, punt e), VWEU betreft, maken de relevante beleidsmaatregelen, zoals momenteel vastgesteld, geen concrete verificatie van de juistheid van de keuze voor dit bevoegdheidsgebied mogelijk; dit bevoegdheidsgebied kan echter passend blijken, afhankelijk van de ontwikkeling van een toekomstig wetgevingsvoorstel.

Daarnaast concludeerde de Commissie juridische zaken dat aanvullende rechtsgrondslagen, zoals artikel 175, lid 3, VWEU, passend kunnen zijn, aangezien het voorstel voor een initiatiefverslag van wetgevende aard verder lijkt te reiken dan het gebied van sociaal beleid, zoals in de eerste plaats blijkt uit de titel zelf, die verwijst naar de revitalisering van lokale economieën, en dus verband houdt met economische en sociale cohesie in ruimere zin.

Hoogachtend,

Ilhan Kyuchyuk

Dainius Žalimas, overeenkomstig artikel 216, lid 7); Stefan Köhler (ter vervanging van Marion Walsmann, overeenkomstig artikel 216, lid 7); Sergey Lagodinsky; Victor Negrescu; Pascale Piera; Giuseppina Princi (ter vervanging van Michał Wawrykiewicz, overeenkomstig artikel 216, lid 7); Terry Reintke (ter vervanging van Tineke Strik, overeenkomstig artikel 216, lid 7); René Repasi; Arash Saeidi; Elena Sancho Murillo (ter vervanging van José Cepeda, overeenkomstig artikel 216, lid 7); Volker Schnurrbusch (ter vervanging van Mary Khan, overeenkomstig regel 216, lid 7); Krzysztof Śmiszek, Raffaele Stancanelli; Jörgen Warborn.

INFORMATIE OVER DE GOEDKEURING IN DE BEVOEGDE COMMISSIE

Datum goedkeuring	3.12.2025
Uitslag eindstemming	+: 42 –: 12 0: 2
Bij de eindstemming aanwezige leden	Maravillas Abadía Jover, Grégory Allione, Li Andersson, Marc Angel, Pascal Arimont, Konstantinos Arvanitis, Nikola Bartůšek, Gabriele Bischoff, Vilija Blinkevičiūtė, Andrzej Buła, David Casa, Estelle Ceulemans, Leila Chaibi, Per Clausen, Henrik Dahl, Johan Danielsson, Marie Dauchy, Margarita de la Pisa Carrión, Mélanie Disdier, Niels Geuking, Isilda Gomes, Alicia Homs Ginel, Irena Joveva, Martine Kemp, Marit Maij, Jagna Marczułajtis-Walczak, Eleonora Meleti, Idoia Mendia, João Oliveira, Branislav Ondruš, Aodhán Ó Riordáin, Hristo Petrov, Dennis Radtke, Nela Riehl, Liesbet Sommen, Villy Søvndal, Pál Szekeres, Georgiana Teodorescu, Romana Tomc, Jana Toom, Raffaele Topo, Francesco Torselli, Brigitte van den Berg, Marianne Vind, Mariateresa Vivaldini, Jan-Peter Warnke, Séverine Werbrouck
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervangers	Raúl de la Hoz Quintano, Jaroslav Knot, Arba Kokalari, Lara Magoni, Sara Matthieu, Kim Van Sparrentak, Angelika Winzig
Bij de eindstemming aanwezige leden als bedoeld in art. 216, lid 7, van het Reglement	Adrian-George Axinia, Emmanouil Fragkos

HOOFDELIJKE EINDSTEMMING IN DE BEVOEGDE COMMISSIE

42	+
ECR	Adrian-George Axinia, Emmanouil Fragkos, Lara Magoni, Georgiana Teodorescu, Francesco Torselli, Mariateresa Vivaldini
NI	Branislav Ondruš, Jan-Peter Warnke
PPE	Pascal Arimont, Andrzej Buła, David Casa, Niels Geuking, Martine Kemp, Jagna Marczułajtis-Walczak, Dennis Radtke, Liesbet Sommen
Renew	Grégory Allione, Irena Joveva, Hristo Petrov, Jana Toom, Brigitte van den Berg
S&D	Marc Angel, Gabriele Bischoff, Vilija Blinkevičiūtė, Estelle Ceulemans, Johan Danielsson, Isilda Gomes, Alicia Homs Ginel, Marit Majj, Idoia Mendia, Aodhán Ó Riordáin, Raffaele Topo, Marianne Vind
The Left	Li Andersson, Konstantinos Arvanitis, Leila Chaibi, Per Clausen, João Oliveira
Verts/ALE	Sara Matthieu, Nela Riehl, Villy Søvndal, Kim van Sparrentak

12	-
PPE	Henrik Dahl, Raúl de la Hoz Quintano, Arba Kokalari, Eleonora Meleti, Romana Tomc
PfE	Nikola Bartůšek, Marie Dauchy, Mélanie Disdier, Jaroslav Knot, Margarita de la Pisa Carrión, Pál Szekeres, Séverine Werbrouck

2	0
PPE	Maravillas Abadía Jover, Angelika Winzig

Verklaring van de gebruikte tekens:

+ : voor

- : tegen

0 : onthouding(en)